

**Národní zpráva
Energetického regulačního úřadu
o elektroenergetice a plynárenství
v České republice za rok 2018**

červenec 2019

Obsah

Seznam nejpoužívanějších zkratek.....	3
1. Úvod	4
2. Hlavní události na trhu s elektřinou a plynem	7
3. Elektřina	9
3.1. Regulace sítí	10
3.1.1. Unbundling	10
3.1.2. Fungování z technického hlediska	11
3.1.3. Síťové tarify uplatňované za propojení a přístup	11
3.1.4. Přeshraniční problematika	13
3.1.5. Soulad s dalšími právními předpisy (compliance).....	15
3.2. Prosazování hospodářské soutěže	16
3.2.1. Velkoobchodní trhy	16
3.2.2. Maloobchodní trhy.....	17
3.3. Bezpečnost dodávek.....	19
4. Plyn.....	21
4.1. Regulace sítí	22
4.1.1. Unbundling	22
4.1.2. Fungování z technického hlediska	23
4.1.3. Síťové tarify uplatňované za připojení a přístup.....	25
4.1.4. Přeshraniční problematika	28
4.1.5. Soulad s právními předpisy (compliance)	29
4.2. Prosazování hospodářské soutěže	30
4.2.1. Velkoobchodní trhy	30
POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE.....	31
4.2.2. Maloobchodní trhy.....	32
4.3. Bezpečnost dodávek.....	35
5. Ochrana spotřebitele a řešení sporů v elektroenergetice a plynárenství.	37
5.1. Právní ochrana spotřebitele a mezinárodní aktivity	37
5.2. Řešení sporů.....	38

Seznam nepoužívanějších zkratk

ACER	Agentura pro spolupráci energetických regulátorů (<i>Agency for the Cooperation of Energy Regulators</i>)
BSD	bezpečnostní standard dodávek plynu
CEER	Rada evropských energetických regulátorů (<i>Council of European Energy Regulators</i>)
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DPI	dodavatel poslední instance
EK, Komise (EU)	Evropská komise
energetický zákon	zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ERÚ, úřad	Energetický regulační úřad
ES	Evropské společenství
EU, Unie	Evropská unie
FO, PO	fyzická osoba, právnická osoba
FVE	fotovoltaická elektrárna
ISMS	system řízení bezpečnosti informací
KVET	kombinovaná výroba elektřiny a tepla
MF	Ministerstvo financí ČR
MODOM	kategorie zákazníků: maloodběr a domácnost
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
nařízení REMIT	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií (REMIT)
NN	nízké napětí
operátor trhu, OTE	společnost OTE, a.s.
OZE	obnovitelné zdroje energie
PCI	projekty společného zájmu (<i>Projects of Common Interest</i>)
POZE	podporované zdroje energie
RO	regulační období
SEK	Státní energetická koncepce
TA ČR	Technologická agentura ČR
TYNDP	Desetiletý plán rozvoje soustavy (<i>Ten Year Network Development Plan</i>)
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚRSO	Úřad pre reguláciu sieťových odvetví
V4	Visegrádská čtyřka
VKP	veřejný konzultační proces
vláda	Vláda ČR
VOSO	kategorie zákazníků: velkoodběratel a střední odběratel
VN	vysoké napětí
VVN	velmi vysoké napětí
web ERÚ	webové stránky Energetického regulačního úřadu
zimní balíček	souhrn legislativních návrhů EK pod názvem Čistá energie pro všechny Evropany (<i>Clean Energy Package for All Europeans</i>)

1. Úvod

Energetický regulační úřad předkládá Evropské komisi a Agentuře pro spolupráci energetických regulátorů (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) v pořadí již patnáctou *Národní zprávu o elektroenergetice a plynárenství*, a plní tak svoji vykazovací a oznamovací povinnost v souladu s příslušnými směrnicemi a nařízeními Evropské unie, a dále předkládá také osmnáctou Zprávu o činnosti a hospodaření Energetického regulačního úřadu za příslušný kalendářní rok.

Energetický regulační úřad (dále také ERÚ, úřad) působí v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad pro výkon regulace v energetických odvětvích od 1. ledna 2001.

Úkolem úřadu je zejména ochrana spotřebitele, regulace cen, dohled nad energetickým trhem a nad dodržováním podmínek hospodářské soutěže tam, kde není možná konkurence. Dále licenční řízení, kontrola licencovaných subjektů, rozhodování sporů a podpora využívání podporovaných zdrojů energie.

V roce 2018 proběhly změny ve vedení úřadu. S účinností od 1. srpna 2018 jmenovala vláda ČR novým předsedou Rady Energetického regulačního úřadu Vratislava Košťála, který současně obhájil svůj mandát člena Rady ERÚ pro další pětileté období. Vláda ČR současně rozhodla o odvolání Vladimíra Outraty z funkce předsedy Rady ERÚ, členem Rady ERÚ však zůstal i nadále. K 30. listopadu 2018 Vratislav Košťál rezignoval na funkci předsedy Rady ERÚ a současně na své členství v ní. Rada ERÚ tak od 1. prosince 2018 pracovala ve čtyřčlenném složení a jejími členy byli Rostislav Krejcar, Vladimír Outrata, Jan Pokorný a Vladimír Vlk.

Rada ERÚ po celou dobu schvaluje návrhy prováděcích právních předpisů, návrhy zásad cenové regulace a návrhy cenových rozhodnutí, dále pak plán činnosti úřadu, návrh rozpočtu, závěrečný účet a zprávu o činnosti a hospodaření Energetického regulačního úřadu. Kromě toho Rada ERÚ rozhoduje o opravných prostředcích proti prvoinstančním rozhodnutím vydaným úřadem.

Činnost úřadu se v roce 2018 kromě standardních činností vyplývajících z povinností a kompetencí, definovaných energetickým zákonem a související legislativou, soustředila na realizaci opatření, která vyplývají z nového systému řízení úřadu. V lednu 2018 schválila Rada ERÚ prodloužení účinnosti Zásad cenové regulace pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství i pro roky 2019 a 2020. V závěru června 2018 schválila Rada ERÚ zásadní dokument Strategie Energetického regulačního úřadu. Dokument stanovil dlouhodobou vizi a strategické cíle v rámci svěřených kompetencí úřadu. Energetický regulační úřad posílil spolupráci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. V zájmu ochrany spotřebitelů byla společně přijata opatření proti omezování konkurence na energetickém trhu. Na ochranu spotřebitele a proti nekalým praktikám obchodníků s energiemi byla realizována celá řada opatření a akcí společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu i s Českou obchodní inspekcí.

Energetický regulační úřad aktivně spolupracoval s orgány státní správy a dalšími odbornými institucemi, jako například s Technologickou agenturou České republiky, vysokými školami atd.

V roce 2018 se ERÚ aktivně zapojil do řady mezinárodních aktivit, a to zejména v rámci institucí Evropské unie. Intenzivně spolupracoval zejména s ACER, se CEER a od října 2018 s Regionálním sdružením energetických regulátorů (ERRA), které sdružuje regulační orgány

zemí střední a východní Evropy a některých dalších zemí. Také v roce 2018 pracoval na pozici místopředsedy správní rady CEER zástupce Energetického regulačního úřadu Martin Šik, který byl zvolen Valným shromážděním CEER již v říjnu 2017.

Energetický regulační úřad také průběžně konzultoval své pozice s regulátory zemí V4. Paralelně s aktivitami v mezinárodních vztazích věnoval ERÚ zvýšenou pozornost rovněž rozvoji regionální spolupráce a posilování bilaterálních kontaktů.

Spolupráce s ACER a CEER spočívala především v aktivní účasti na zasedáních pracovních skupin v oblasti elektroenergetiky, plynárenství, ochrany spotřebitele a REMIT, kde byly mimo jiné vypracovány podkladové materiály pro vytváření a novelizaci evropské energetické legislativy a rámcové pokyny a postupy pro její implementaci na národní úrovni. Zejména v oblasti síťových kodexů a tvorby návrhů na novelizaci nařízení, byl zpracován monitoring implementace evropské energetické legislativy a stavu energetických trhů za účelem naplnění cíle jednotného energetického trhu. Byly řešeny otázky transparentnosti a konkurenceschopnosti trhu, přeshraničních propojení, ochrany spotřebitelů, bezpečnosti a kvality dodávek, udržitelného rozvoje a kybernetické bezpečnosti.

Zásadní události roku 2018

Na základě požadavků evropské a české legislativy byla publikována Národní zpráva Energetického regulačního úřadu o elektroenergetice a plynárenství v České republice za rok 2017.

V rámci kompetencí ERÚ jsou pravidelně zveřejňovány zprávy o provozu elektrizační, plynárenské a teplárenské soustavy. V roce 2018 úřad vydal za každý sektor energetiky čtyři čtvrtletní zprávy a také roční zprávu o provozu, která zahrnovala údaje za rok 2017. Data jako podkladový materiál byla shromažďována na základě výkazů dodaných účastníky trhu. Zprávy o provozu byly pak základním zdrojem dat pro státní i nestátní instituce, odbornou a laickou veřejnost.

Zástupci ERÚ se podle potřeby účastnili schůzí výborů a podvýborů obou komor Parlamentu ČR.

V průběhu roku bylo provedeno roční vyhodnocení Interního protikorupčního programu ERÚ a byla zpracována roční zpráva o jeho plnění a přijatých nápravných opatřeních.

Energetický regulační úřad připravil Vzorový etický kodex obchodníka s elektřinou nebo plynem. Vzorový etický kodex zavádí pravidla, jak spolu obchodník a spotřebitel mají komunikovat. Úřad tímto krokem motivuje poctivé dodavatele k sestavení vlastního etického kodexu. Spotřebitelům Vzorový etický kodex nabízí výčet bodů, na které se mají při jednání s dodavateli soustředit.

Prostřednictvím Portálu veřejné správy vydal ERÚ v roce 2018 dvanáct částek Energetického regulačního věstníku, ve kterém vyšla tři cenová rozhodnutí, stanovující ceny související služby v elektroenergetice, tři cenová rozhodnutí stanovující ceny související služby v plynárenství, jedno cenové rozhodnutí k cenám tepelné energie a dvě cenová rozhodnutí, kterými se stanovuje podpora pro POZE. Všechna cenová rozhodnutí byla rovněž vyhlášena formou sdělení ve Sbírce zákonů. Všechny Energetické regulační věstníky byly zveřejněny také na webových stránkách ERÚ.

Energetický regulační úřad provedl s cílem transparentně a přehledně informovat všechny dotčené strany konsolidaci svých webových stránek, hlavně v oblasti ochrany spotřebitele. V roce 2018 bylo na webových stránkách úřadu zveřejněno 10 výkladových

stanovisek k ustanovením právních předpisů v oblasti jeho působnosti, která úřad zohledňuje ve své rozhodovací činnosti.

Mezi prioritní výstupy úřadu patřily otázky rozvoje plynárenské soustavy nebo přeshraniční toky elektřiny. Směrem k široké veřejnosti se ERÚ v médiích věnoval zejména spotřebitelským otázkám. Pro tyto aktivity využil jak média, tak přímý osobní kontakt, když navázal na předchozí zkušenosti z osvětového setkávání se spotřebiteli v předchozím roce.

Regulované ceny související s dodávkou elektřiny meziročně poklesly pro zákazníky připojené na hladinách vysokého a velmi vysokého napětí, mírně naopak vzrostly pro domácnosti a malé podnikatele. Kromě typu odběru pohyb regulovaných cen závisel také na lokalitě, resp. distribučním území, ve kterém se zákazník nachází. Průměrně činil meziroční nárůst regulovaných cen pro zákazníky na hladině nízkého napětí 2,5 procenta a po odečtení inflace tak šlo o změnu v desetinách procenta.

Také regulované ceny související s dodávkou plynu byly v roce 2018 srovnatelné s rokem 2017. Podle typu odběru a distribučního území stagnovaly, nebo rostly v jednotkách procent. Poměr změny u maloodběratelů a velkoodběratelů byl opačný, než tomu bylo u elektřiny, menší nárůst zaznamenaly domácnosti. Průměrně regulované ceny rostly o 2,8 procenta, jejich dopad do výsledných cen plynu byl ale díky nižšímu podílu regulované složky méně výrazný než u elektřiny.

S ohledem na své kompetence spolupracoval úřad především s Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem financí, Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, Českým statistickým úřadem, Českou obchodní inspekcí a Státní energetickou inspekcí. Činnost probíhala jak na pravidelných setkáních ustavených skupin, tak v rámci dalších pracovních vazeb.

V rámci spolupráce regulátorů zemí V4 byl v segmentu elektroenergetiky v roce 2018 zahájen projekt, jehož cílem je propojit země ČR, Polsko, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko do multiregionálního cenového couplingu.

V průběhu roku se zástupci úřadu zúčastnili několika konferencí, jednání Florentského, Madridského, Kodaňského a Dublinského fóra a různých workshopů. Dále se zástupci ERÚ účastnili jednání regionálních skupin pro sestavování seznamů projektů společného zájmu (PCI). Další dvoustranná či vícestranná jednání se týkala integrace trhů s elektřinou, integrace trhů s plynem a konkurenceschopnosti.

2. Hlavní události na trhu s elektřinou a plynem

Hlavní události na trhu s elektřinou

Energetický regulační úřad působí v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, do něhož ČR promítla příslušná ustanovení třetího energetického balíčku a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií (REMIT).

V roce 2018 cca 570 tis. zákazníků změnilo dodavatele elektřiny. K nejvýznamnějším změnám došlo z důvodu fúzí jednotlivých společností nebo převzetí společností. Trh s elektřinou je plně konkurenceschopný a z vysoké konkurence mezi obchodníky s elektřinou profitují zákazníci, kterým se daří vyjednat výhodnější ceny. Tato vysoká míra konkurence vedla i k tomu, že někteří obchodníci v roce 2018 nezvládli podnikatelské riziko a došlo k ukončení jejich činnosti. Ve všech těchto případech zafungoval režim DPI a zákazníci nezůstali bez dodávky elektřiny. Současně bylo možno sledovat trend růstu tuzemské spotřeby elektřiny.

V roce 2018 došlo k výraznému růstu ceny silové elektřiny. Cena základního pásma ročního produktu na rok 2019 se na začátku roku 2018 pohybovala okolo 37 EUR/MWh, na konci roku se základní pásmo ročního produktu na rok 2019 obchodovalo přibližně za 55 EUR/MWh. Rostoucí cena silové elektřiny ovlivnila nejen nabídky obchodníků s elektřinou, ale i regulované ceny za použití sítí přenosové soustavy a distribučních soustav.

Regulované ceny související s dodávkou elektřiny meziročně poklesly pro zákazníky připojené na hladinách vysokého a velmi vysokého napětí, mírně naopak vzrostly pro domácnosti a malé podnikatele. Kromě typu odběru pohyb regulovaných cen závisel také na lokalitě, resp. distribučním území, ve kterém se zákazník nachází. Průměrně činil meziroční nárůst regulovaných cen pro rok 2019 pro zákazníky připojené na hladině nízkého napětí 2,1 procenta. Pro zákazníky připojené na hladině vysokého napětí poklesly průměrně regulované ceny meziročně o 2,2 procenta a pro zákazníky připojené na hladině velmi vysokého napětí regulované ceny meziročně poklesly průměrně o 4 procenta.

V průběhu roku 2018 se zástupci úřadu zúčastnili několika jednání Florentského, Madridského a Dublinského fóra, workshopů, jednání regionálních skupin pro sestavování seznamů projektů společného zájmu (PCI – Projects of Common Interest) a dalších skupin v rámci struktur ACER a CEER. Další dvoustranná či vícestranná jednání se týkala integrace trhů s elektřinou, ochrany spotřebitele a konkurenceschopnosti.

Hlavní události na trhu s plynem

V prvním čtvrtletí roku 2018 došlo v důsledku nízkých teplot v tomto období na velké části území Evropy ke zvýšenému využívání české plynárenské infrastruktury. Proti normálu se v některých dnech zvýšila spotřeba plynu až o 30 procent. Z důvodu dostatečné robustnosti plynárenské soustavy a patřičné koordinaci činnosti provozovatelů všech prvků plynárenské soustavy uspokojila bez problémů plynárenská infrastruktura ČR nejen tuzemskou poptávku po plynu, ale zároveň byly splněny veškeré přepravní závazky vůči sousedním tržním oblastem.

V druhé polovině roku se v rámci pilotního projektu vzájemného přímého přístupu na plynárenské trhy (projekt TRU) začala realizovat přeprava plynu mezi ČR a Rakouskem. Zájem byl však registrován pouze o využití služby ve směru z ČR do Rakouska.

V důsledku vysokých cen elektrické energie byl zaznamenán zvýšený objem výroby elektrické energie v paroplynových zdrojích, které tak byly využívány nad rámec běžné operativní zálohy. Tato výroba se významně promítla do spotřeby plynu v ČR v roce 2018, neboť při nižších výrobních nákladech, reprezentovaných především cenou plynu, a vysoké ceně elektrické energie bylo rentabilní využít velké plynové a paroplynové elektrárny.

Na maloobchodním trhu s plynem pokračoval trend nárůstu počtu realizovaných změn dodavatele plynu, kdy v roce 2018 změnilo dodavatele více než 263 000 zákazníků. Z pohledu stupně a účinnosti otevřenosti a hospodářské soutěže na trhu s plynem tak lze říci, že nastavení legislativního rámce pro přechod k jinému dodavateli odpovídá požadavkům na vytvoření konkurenceschopného prostředí orientovaného na spotřebitele. Velký počet změn dodavatele byl však přínosem i pro subjekty, které využívají nekalé obchodní praktiky, a poškozují tak zákazníka. Energetický regulační úřad proto v průběhu roku 2018 připravil řadu opatření, jejichž účelem byla eliminace negativních dopadů na zákazníka, ideálně však omezující četnost nekalých praktik.

Vzhledem k počtu dodavatelů plynu lze konstatovat, že trh byl saturován a v dalších obdobích lze změny v počtu aktivních obchodníků očekávat především v důsledku přeskupování vlastnických podílů u některých dodavatelů a v důsledku případného ukončení jejich podnikatelské činnosti.

Vysoká míra konkurence na trhu s plynem dále způsobila, že v průběhu roku 2018 došlo k několika případům, kdy obchodník s plynem přestal být schopen dodávat plyn svým zákazníkům. Zákazníci v takových případech mohli využít zrychlenou změnu dodavatele, případně, pokud splňovali podmínky stanovené energetickým zákonem, byla jejich odběrná místa převedena k dodavateli poslední instance. Ve všech těchto případech režim DPI zafungoval bezchybně a zákazníci nezůstali bez dodávky plynu.

Z hlediska likvidity trhu s plynem dosáhl v roce 2018 objem obchodů na vnitrodenním trhu s plynem nového ročního maxima ve výši 3 041 GWh. Došlo tak k meziročnímu poklesu o 18,8 procenta proti roku 2017, ve kterém účastníci trhu uzavřeli obchody o objemu 3 744 GWh.

Regulované ceny související s dodávkou plynu, stanovované v roce 2018 pro rok 2019, budou srovnatelné s rokem 2018. Podle typu odběru a distribučního území budou stagnovat, nebo mírně poklesnou. Průměrně regulované ceny budou o přibližně 0,6 procenta nižší. Regulovaná část ceny související s dodávkou plynu tvoří přibližně pětinu celkové ceny, proto bude vliv poklesu této složky na celkovou cenu velice malý.

V kontextu mezinárodní spolupráce bylo významné přijetí spolupředsednictví regionální plynárenské skupiny jih - jihovýchod od února 2018.

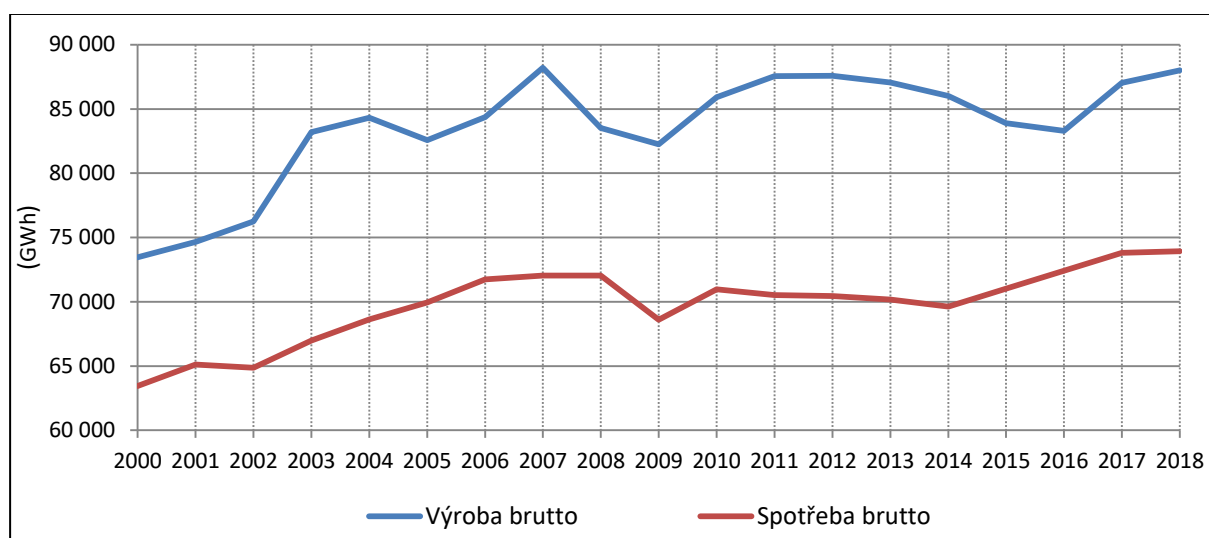

3. Elektřina

Celková výroba elektřiny brutto v roce 2018 překročila hodnotu 88,0 TWh, což představuje meziroční nárůst o 1,1 %. Nejvíce elektřiny bylo vyrobeno v měsíci březnu: 8 448 GWh, což bylo způsobeno mimo jiné vyšší spotřebou v souvislosti s chladnějším počasím. Největší meziroční změnu výroby elektřiny brutto u palivových elektráren zaznamenaly jaderné elektrárny, které vyrobily meziročně o 1,6 TWh více (+ 5,6 %). Výroba elektřiny brutto naopak klesla v parních elektrárnách o 361 GWh (- 0,8 %), paroplynových elektrárnách o 32 GWh (- 0,8 %) a plynových a spalovacích elektrárnách o 29 GWh (- 0,8 %). Výroba elektřiny z hnědého uhlí vzrostla o 756 GWh (+ 2,0 %), výroba z černého uhlí meziročně klesla o 999 GWh (- 22,4 %), výroba elektřiny ze zemního plynu vzrostla o 100 GWh (+ 2,9 %). Výroba elektřiny přečerpávacích vodních elektráren klesla meziročně o 120 GWh (- 0,2 %).

Výroba elektřiny brutto z obnovitelných zdrojů klesla meziročně o 214 GWh na celkových 9 404 GWh (- 2,2 %). Zároveň se setrvale zvyšuje objem tuzemské brutto spotřeby a podíl výroby elektřiny brutto z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě poklesl na hodnotu 12,7 %. Klesla i výroba elektřiny z biologicky rozložitelného komunálního odpadu, a to o 14 GWh (- 12,3 %). U výroby z obnovitelných zdrojů byl zaznamenán největší nárůst u fotovoltaických elektráren, a to o 146 GWh (+ 6,7 %), zatímco jejich instalovaný výkon se téměř nezměnil. Větrné elektrárny vyrobily meziročně o 18 GWh elektřiny více při nárůstu instalovaného výkonu o 8 MW (+ 2,6 %). Největší meziroční změnu výroby zaznamenaly vodní elektrárny, a to pokles o 241 GWh (- 12,9 %) při nezměněném instalovaném výkonu. Zatímco výroba elektřiny z velkých vodních elektráren meziročně klesla o 6,6 %, malé vodní elektrárny zaznamenaly významný propad výroby – 187 GWh (- 17,6 %).

Tuzemská brutto spotřeba elektřiny nadále mírně rostla a v roce 2018 dosáhla hodnoty 73,9 TWh (nárůst o 0,2 %), což je nejvyšší hodnota za dobu jejího sledování. K nárůstu spotřeby došlo pouze u velkooběru z VVN, a to o 76 GWh (+ 1,0 %) a u velkooběru z VN – nárůst o 455 GWh (+ 1,9 %). Spotřeba elektřiny meziročně klesla u malooběru podnikatelů o 45 GWh (- 0,6 %) i u domácností - o téměř 162 GWh (- 1,1 %). V krajském členění byl zaznamenán významný pokles spotřeby domácností v Praze, a to o 47 GWh (- 3,1 %). V ostatních krajích byla spotřeba domácností meziročně téměř na stejné úrovni (pokles mezi 0,7 až 1,3 %).

Graf č. 1 - Vývoj roční výroby a spotřeby elektřiny (2000 – 2018)

Zdroj: ERÚ

3.1. Regulace sítí

Trh s elektřinou v České republice zaznamenává řadu změn, které formují novou podobu tohoto trhu. Tyto změny, jsou vyvolány především vizemi unijní politiky v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu. Nejedná se pouze o změny drobného charakteru, ale o změny, které mění doposud zažité vzorce chování účastníků trhu v oblasti výroby elektřiny, přenosu nebo distribuce elektřiny, obchodování s elektřinou a spotřeby elektřiny.

Samotná dynamičnost změn je patrná i v oblasti problematiky regulace sítí. V současné době se český elektroenergetický trh nachází ve stavu, který lze charakterizovat jako volný trh s elektřinou. Zákazníci se orientují a plně využívají všech výhod liberalizovaného trhu.

3.1.1. Unbundling

Z hlediska unbundlingu došlo v minulém období u provozovatelů distribučních soustav k úpravě informačních systémů, což mělo nemalý dopad na zajištění služeb zákazníkům (změna dodavatele, změna distribuční sazby apod.). S ohledem na proběhlé změny je energetický trh v ČR stabilní.

S oddělením jednotlivých činností souviselo i zabezpečení plnění závazku nediskriminačního přístupu k distribučním soustavám, proto vznikl pro jeho kontrolu tzv. Program rovného zacházení (Compliance program). Provozovatel distribuční soustavy je povinen přijmout Program rovného zacházení vnitřním předpisem. Na jeho provádění dohlíží auditor programu, který je jmenován nebo jinak ustanoven provozovatelem distribuční soustavy. Každoročně do 30. dubna auditor programu zpracuje a předloží úřadu výroční zprávu o opatřeních přijatých k provádění Programu rovného zacházení za uplynulý rok.

Úřad na základě vyhodnocení plnění výše popsaných povinností nemusel v roce 2018 přijmout žádná opatření směřující k zajištění plnění povinností vyplývajících ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES.

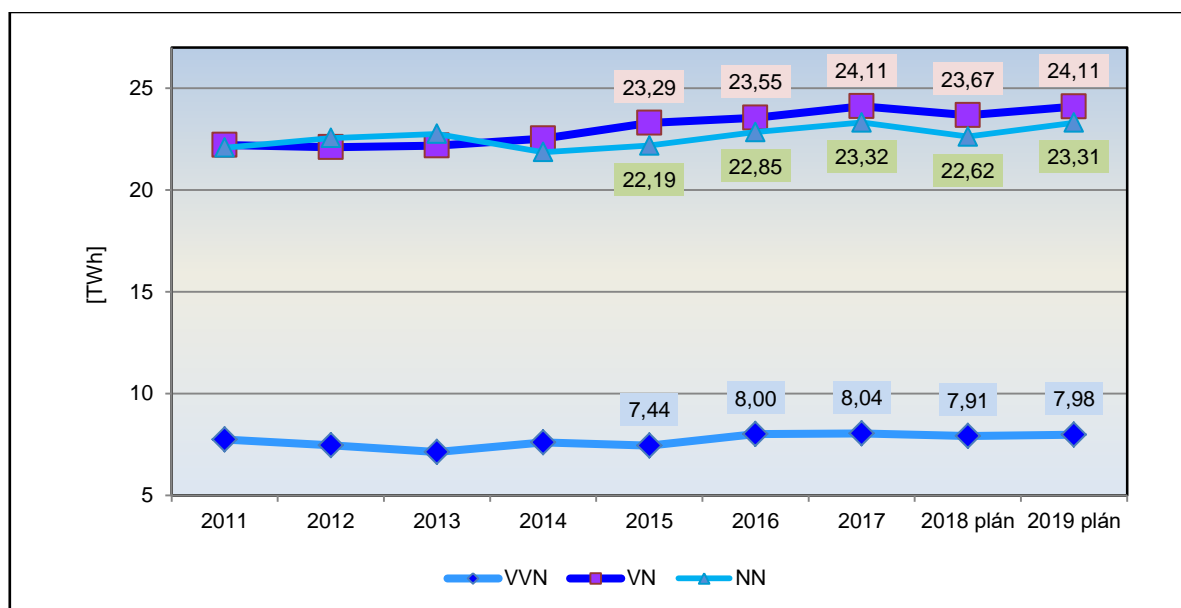
3.1.2. Fungování z technického hlediska

Zodpovědnost za fungování páteřního systému elektrizační soustavy ČR (přenosové soustavy zahrnující vedení 400 kV, 220 kV a vybrané vedení o napětí 110 kV), potažmo odpovědnost za spolehlivé provozování a celkovou rovnováhu mezi výrobou a spotřebou, nese společnost ČEPS, a. s. Společnost ČEPS zajišťuje kvalitu a spolehlivost dodávky elektřiny na úrovni přenosové soustavy v krátkém období pomocí systémových služeb a v dlouhém období zajišťuje její posilování a rozvoj. Zodpovědnost za fungování elektrizační soustavy ČR na úrovni 110 kV a nižší nesou provozovatelé distribučních soustav. Finanční prostředky pro zajištění těchto služeb jsou hrazeny formou regulované ceny účtované zákazníkům za odebrané množství elektřiny. Zodpovědnost za fungování distribuce elektřiny konečnému zákazníkovi mají příslušní provozovatelé distribučních soustav. Podle ustanovení § 17 odst. 7 písm. g) energetického zákona, ERÚ schvaluje nebo stanovuje pravidla provozování přenosové a distribučních soustav. V roce 2018 byla na žádost provozovatele přenosové soustavy a provozovatelů distribučních soustav schválena úprava pravidel provozování přenosové soustavy a rovněž i úpravy 43 pravidel provozování distribučních soustav. Převážná část úprav obou typů dokumentů byla spjata s implementací síťových kodexů a rámcových pokynů, resp. právních předpisů z tzv. Třetího Evropského energetického balíčku. Při schvalování bylo hlavním cílem zajistit, aby pravidla provozování byla základem pro transparentní a předvídatelné provozování licencované činnosti a nebyla příčinou k založení nerovnováhy mezi jednotlivými účastníky trhu s elektřinou. Dalším požadavkem bylo, aby pravidla provozování obsahovala ustanovení vyplývající z právních předpisů, dále aby byla v souladu s platnými právními předpisy a také obsahovala poznatky zjištěné při výkonu činnosti provozovatele přenosové soustavy a provozovatele distribuční soustavy.

3.1.3. Síťové tarify uplatňované za propojení a přístup

Energetický regulační úřad v souladu s energetickým zákonem a vyhláškou č. 194/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství, a vyhláškou č. 196/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen za činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství, stanovuje každoročně cenu za související službu v elektroenergetice, složenou z ceny za zajišťování přenosu nebo distribuce elektřiny, systémových služeb, složky ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie a ceny za činnosti operátora trhu. Výši této ceny zásadně ovlivňuje především investiční aktivita provozovatelů soustav, cena silové elektřiny pro krytí ztrát v sítích a výše celkového odběru elektřiny.

Graf č. 2 – Vývoj odběru elektřiny z úrovní VVN, VN a NN

Pozn.: VVN – velmi vysoké napětí; VN – vysoké napětí; NN – nízké napětí

Cena zajišťování přenosu elektřiny

Cena zajišťování přenosu elektřiny se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy a z ceny za použití sítí přenosové soustavy.

Cena za rezervovanou kapacitu přenosové soustavy je dána upravenými povolenými výnosy za činnost přenosu elektřiny vydělenými hodnotou rezervované kapacity přenosové soustavy.

Cena za použití sítí přenosové soustavy je určena náklady na silovou elektřinu pro krytí ztrát v přenosové soustavě upravenými o korekční faktor a následně vydělenými plánovaným přeneseným množstvím elektřiny.

Cena za systémové služby

Cena za poskytování systémových služeb slouží k úhradě nákladů na vyrovnávání výkonové bilance mezi výrobou elektřiny a její spotřebou, kterou zajišťuje provozovatel přenosové soustavy zejména prostřednictvím nákupu tzv. podpůrných služeb. Cena za systémové služby je určena upravenými povolenými výnosy provozovatele přenosové soustavy pro činnost poskytování systémových služeb, které jsou vyděleny předpokládaným množstvím elektřiny odebraným zákazníky připojenými do elektrizační soustavy.

Cena zajišťování distribuce elektřiny

Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině VVN a VN se skládá z ceny za rezervovanou kapacitu distribuční soustavy a z ceny za použití sítí distribuční soustavy. Cena zajišťování distribuce elektřiny na hladině nízkého napětí (NN) se skládá z ceny za příkon podle jmenovité proudové hodnoty hlavního jističe před elektroměrem a z ceny za distribuované množství elektřiny.

Ceny za rezervovanou kapacitu na jednotlivých napěťových hladinách jsou především ovlivněny sjednanými technickými hodnotami rezervované kapacity, velikostí investic na příslušné napěťové hladině a cenou za rezervaci kapacity na úrovni nadřazené přenosové soustavy.

Ceny za zajišťování přenosu nebo distribuce elektřiny jsou dále rozděleny na cenu za rezervovanou kapacitu stanovenou jako fixní měsíční poplatek vztažený k odebíranému výkonu a na cenu za použití sítí vztaženou na jednotku odebraného množství elektřiny.

Složka ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie se stanovuje na základě sjednaného rezervovaného příkonu. Maximální platba za složku ceny na podporu elektřiny zůstává zachována ve stejné výši a je nadále určena součinem částky 495 Kč/MWh a celkového odebraného množství elektřiny. Náklady neuhrazené tržbami z plateb složky ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie jsou hrazeny z prostředků státního rozpočtu podle zákona č. 165/2012 Sb., tedy dotací z prostředků státního rozpočtu.

V roce 2018 nedošlo k žádným změnám v oblasti způsobu výpočtu podílu nákladů žadatele spojených s připojením a se zajištěním požadovaného příkonu, jak je vymezen vyhláškou č. 16/2016 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě. Vlastní technické podmínky připojení jsou definovány v pravidlech provozování přenosové, resp. distribuční soustavy.

Zamezení křížovým dotacím

Vzájemným subvencím (křížovým dotacím) mezi regulovanými subjekty navzájem nebo regulovanými a neregulovanými subjekty zamezuje vhodné nastavení regulačního výkaznictví, které po účetním a právním unbundlingu stanovuje striktní vykazování přímo přiřaditelných nákladů k jednotlivým regulovaným činnostem. V rámci sekundární legislativy jsou dále úřadem nastaveny alokační klíče pro rozdělení režijních nákladů pro společnosti, které zabezpečují více regulovaných činností.

3.1.4. Přeshraniční problematika

Přístup k přeshraniční infrastruktuře

Elektrizační soustava ČR patří do synchronně propojené oblasti kontinentální Evropy. Elektrizační soustava ČR má přeshraniční propojení na hranici s Německem, Polskem, Rakouskem a Slovenskem, přičemž je přeshraničně propojena s pěti přenosovými soustavami – 50Hertz a TenneT (Německo), PSE (Polsko), SEPS (Slovensko) a APG (Rakousko). Přenosové kapacity na příslušných přeshraničních profilech jsou nadále přidělovány na základě koordinovaného výpočtu v rámci regionu střední a východní Evropy (Central Eastern Europe, dále CEE¹⁾), do nějž patří i mimo sousední státy ČR ještě Slovinsko a Maďarsko.

V roce 2018 probíhala společná implementace požadavků, tzv. kodexů sítě a rámcových pokynů s cílem harmonizace postupů na elektroenergetickém trhu a vytvoření jednotného elektroenergetického trhu. Klíčovým prvkem této harmonizace je příprava metodiky pro přidělování přenosových kapacit, založená na fyzických tocích, tj. na flow-based metodě. Po schválení metodiky pro denní trh a pro vnitrodenní trh bude následně probíhat příprava metodiky přidělování přenosové kapacity založené na flow-based metodě i pro dlouhodobé trhy.

Přeshraniční přenosová kapacita je doposud přidělována pro různá časová období, a to pro rok, měsíc a den. Přidělování přeshraničních kapacit je prováděno koordinovaně aukční

---

¹⁾ Regiony pro koordinované řízení přetížení jsou definovány v bodu 3.2 přílohy I Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009, přičemž Nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení stanovuje metodiku pro stanovení regionů pro výpočet kapacit, jež se mohou svým složením lišit.

kanceláři, kterou je Jednotná aukční kancelář JAO (Joint Allocation Office). Aukční kancelář poskytuje od října 2018 služby všem provozovatelům přenosových soustav, kteří se řídí evropskou právní úpravou v této oblasti. Svou činnost vykonává na základě Nařízení Komise (EU) 2016/1719 ze dne 26. září 2016, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity na dlouhodobém trhu. Na základě tohoto nařízení byla JAO schválena v roce 2017 národními regulačními orgány EU jako jednotná aukční kancelář, jež bude odpovědná za aukce dlouhodobých přenosových kapacit na hranicích všech zemí EU.

Přidělování přenosových kapacit pro přeshraniční přenos probíhá na základě aukčních pravidel, která fakticky stanovují pravidla pro koordinovanou aukci a rovněž podmínky pro přístup k přeshraniční infrastruktuře ve smyslu čl. 37 odst. 6 písm. c) směrnice 2009/72/ES. Výpočet volných přenosových kapacit i nadále probíhá na základě metody čistých přenosových kapacit a je uplatňován na přeshraničních profilech s přenosovými soustavami 50 Hertz, TenneT, PSE a APG. Na profilu nabídkové zóny se Slovenskem byl po celý rok 2018 využíván odlišný způsob přidělování přeshraničních kapacit. Probíhaly zde tzv. dlouhodobé nominace bez nutnosti samostatně rezervovat přeshraniční přenosovou kapacitu, o kterou mohou účastníci trhu žádat nejpozději dva dny před uskutečněním přeshraničního přenosu. V případě překročení byly sesouhlasené hodnoty nominací v daných obchodních hodinách zkráceny. Zkrácení se uskutečňovalo proporcionálně, a to u všech sesouhlasených hodnot nominací v příslušném směru. Zkrácení bylo prováděno se zaokrouhlením směrem dolů na celá kladná čísla. V roce 2018 se národní regulátoři ERÚ a ÚRSO společně dohodli v souladu s Nařízením Komise (EU) 2016/1719 na změně tohoto systému přidělování kapacity a od 1. ledna 2019, budou kapacity na profilu nabídkové zóny se Slovenskem přidělovány na základě aukčních principů JAO.

Vnitrodenní přenosové kapacity jsou na všech přeshraničních profilech ČR přidělovány podle principu „First Come First Served“, neboli podle pořadí zadání. Stávající systém přidělování kapacity neumožňuje zpoplatnění kapacity, a tedy ani efektivní ocenění omezeného zdroje, tj. přenosové kapacity. Tuto změnu by měla přinést metodika pro oceňování vnitrodenní kapacity podle Nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení, jejíž znění bylo intenzivně v roce 2018 mezi regulátory diskutováno. Vnitrodenní přidělování přeshraničních přenosových kapacit a sjednávání přeshraničního přenosu v rámci všech přeshraničních profilů ČEPS probíhá identicky a ČEPS, a.s., při tom působí v pozici hlavního přenosového alokátora, tzv. Transmission Capacity Allocator, a to i pro hraniční profily, které nespádají přímo pod regulační oblast ČEPS, a.s., (tj. PSE/50Hertz, PSE/SEPS, MAVIR/APG a SEPS/MAVIR).

Spolupráce s ostatními regulačními orgány a ACER

V období roku 2018 byla činnost úřadu v rámci pracovních skupin ACER a CEER zaměřena nejenom na pokračující práci k příslušným tématům elektroenergetiky souvisejícím s tvorbou a novelizací evropské energetické legislativy a její implementací na národní úrovni, ale také na přípravu budoucí implementace legislativních návrhů Komise projednávaných v rámci zimního balíčku Čistá energie pro všechny Evropany.

Rok 2018 byl pro zaměstnance úřadu zapojené do činnosti pracovních skupin ACER a CEER pro elektřinu především ve znamení intenzivní práce na implementaci již platných síťových kodexů a rámcových pokynů, tzv. Třetího balíčku, přičemž samotná implementace spočívala v přenesení tohoto souboru právních norem do prostředí českého elektroenergetického trhu. V rámci pracovních skupin ACER a CEER pracoval ERÚ na přípravě pozičních dokumentů k metodikám - právě vyplývajících ze síťových kodexů a rámcových pokynů - připravovaných a předkládaných ke schválení ERÚ účastníky trhu,

konkrétně provozovateli přenosových soustav a nominovanými operátory trhu (tzv. NEMO). V rámci státní správy probíhala úzká koordinace s MPO.

Zapojením v pracovních skupinách se odborný útvar (oddělení sítí a organizace trhu odboru regulace elektroenergetiky) aktivně podílel na jednáních týkajících se implementace kodexů sítě a rámcových pokynů v oblasti obchodu (rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení, rámcový pokyn pro přidělování dlouhodobé kapacity, rámcový pokyn na zajišťování výkonové rovnováhy), v oblasti připojení k soustavě (kodexu sítě pro požadavky na připojení výroben k elektrizační soustavě, kodex sítě pro připojení spotřeby, kodex sítě pro požadavky na připojení vysokonapěťových stejnosměrných soustav a nesynchronních výrobních modulů se stejnosměrným připojením k elektrizační soustavě) a v oblasti provozu soustavy (rámcový pokyn pro provoz přenosové soustavy a kodex pro ochranu a obnovu soustavy).

Energetický regulační úřad má své zastoupení v rámci pracovní skupiny projektu pro propojení vnitrodenních trhů s elektřinou XBID, kde zástupce ERÚ působí jako vyslaný zástupce národních regulačních orgánů vůči EU. Činnost zaměstnanců úřadu v rámci mezinárodních pracovních skupin je dlouhodobě koordinována s dalšími subjekty (účastníky trhu) v rámci ČR s cílem dosažení maxima při prosazování českých zájmů a minimalizování potenciálních negativních dopadů. Zaměstnanci úřadu se aktivně podíleli a přispívali do činnosti skupin prostřednictvím průběžného poskytování relevantních informací, vyžádaných podkladů a zpětné vazby.

V neposlední řadě se příslušní pracovníci úřadu aktivně podíleli a přispívali do činnosti skupin prostřednictvím průběžného poskytování relevantních informací, vznášení připomínek a národních pozic nebo vedení dílčích projektů, a to konkrétně v rámci pracovní skupiny zaměřené na implementaci rámcového pokynu pro přidělování dlouhodobé kapacity.

Energetický regulační úřad dlouhodobě rozvíjí vztahy s regulačními úřady zemí V4. V segmentu elektroenergetiky lze za 2018 konkrétně jmenovat zahájení projektu, jehož cílem je propojit země ČR, Polsko, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko do multiregionálního cenového couplingu, který by měl vést ke zjednodušení přeshraničního obchodování s elektřinou. Současně na konci roku 2018 byla zahájena přeshraniční spolupráce se zeměmi Německo, Rakousko a Polsko a zeměmi tzv. 4M MC (ČR, Maďarsko, Slovensko a Rumunsko), kdy byl zahájen projekt na propojení těchto trhů v rámci společného market coupling v rámci projektu Multi-regional Coupling (tzv. MRC).

3.1.5. Soulad s dalšími právními předpisy (compliance)

Energetický regulační úřad vykonává své pravomoci na základě příslušných ustanovení energetického zákona, kde jsou stanovena práva a povinnosti vyplývající z příslušných ustanovení unijních předpisů, tedy zejména Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou a o zrušení nařízení (ES) č. 1228/2003, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES. Právní předpisy ČR jsou s těmito unijními předpisy plně v souladu.

Energetický regulační úřad rovněž na základě energetického zákona vykonává své kontrolní pravomoci tak, aby bylo zajištěno efektivní monitorování dodržování povinností

všemi účastníky trhu s elektřinou vyplývajících z právních předpisů evropského i národního práva a z relevantních právně závazných rozhodnutí úřadu. Ukládá účinné, přiměřené a odrazující sankce elektroenergetickým podnikům, které poruší své povinnosti. Dohlíží na soulad činnosti přenosové společnosti a distribučních společností, vlastníků soustav a soutěžitelů v elektroenergetice s příslušnými právními předpisy EU, včetně přeshraniční problematiky. K tomuto účelu především monitoruje a dohlíží na dodržování příslušných ustanovení energetického zákona týkajících se nezávislosti provozovatele přenosové soustavy.

Na konci listopadu 2016 předložila EK soubor legislativních návrhů široce zasahujících do oblasti fungování Evropského elektroenergetického trhu, tzv. zimní balíček. Rok 2018 se nesl ve znamení příprav na trialogy ke všem osmi legislativním předpisům zimního balíčku. ERÚ úzce spolupracoval s MPO, MZV i Úřadem vlády a rovněž s ostatními evropskými regulátory v rámci CEER.

Do konce roku 2018 byly přijaty čtyři z celkem osmi legislativních předpisů zimního balíčku: Směrnice o energetické náročnosti budov (2018/844), Směrnice o energetické účinnosti (2018/2002), Nařízení o správě Energetické unie (2018/1999) a Směrnice o obnovitelných zdrojích energie (2018/2001).

Rovněž bylo dosaženo politického kompromisu u zbývajících čtyř legislativních aktů zimního balíčku: Nařízení o Agentuře pro spolupráci regulačních orgánů, Nařízení o rizikové připravenosti, Směrnice o vnitřním trhu s elektřinou, Nařízení o vnitřním trhu s elektřinou bylo dosaženo v prosinci 2018. Jejich přijetí lze předpokládat v březnu 2019.

Energetický regulační úřad pracoval na přípravě pozičních dokumentů a pozměňovacích návrhů k legislativním návrhům zimního balíčku, jež tvoří soubor změn klíčových právních norem v oblasti elektroenergetiky pro nadcházející období.

3.2. Prosazování hospodářské soutěže

3.2.1. Velkoobchodní trhy

Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a efektivnosti otevření trhu a hospodářské soutěže

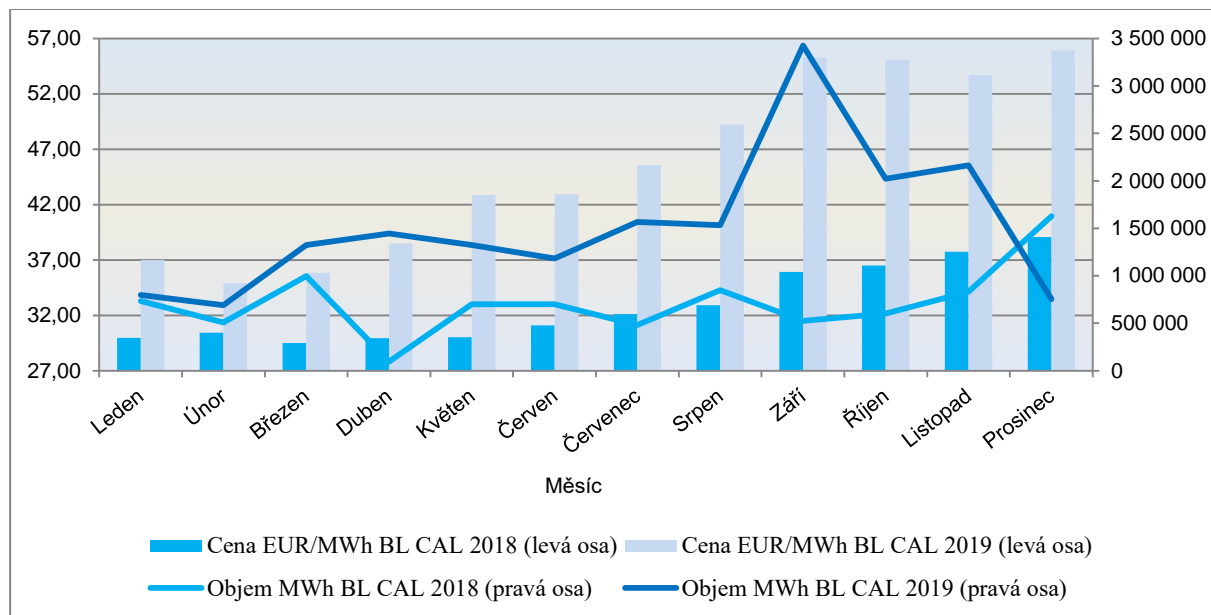
Nařízení o velkoobchodním trhu s energií ovlivňuje každého, kdo se podílí, nebo jehož chování je ovlivněno velkoobchodními trhy s energií. Cílem je, aby ceny na velkoobchodních trzích odrážely spravedlivou interakci mezi nabídkou a poptávkou na konkurenčních trzích, a aby nebylo možné získat výhody ze zneužívání trhu. Pro efektivní dohled a zamezení zneužívání velkoobchodních trhů s energií je z pohledu Nařízení o velkoobchodním trhu s energií předpokládána spolupráce mezi energetickými regulátory a dalšími orgány, zejména finančními orgány členských států a orgány pro hospodářskou soutěž.

V České republice obchody s elektřinou probíhají prostřednictvím Evropské energetické burzy European Energy Exchange (burza EEX), bilaterálních obchodů či krátkodobých trhů organizovaných OTE, a.s. Dne 21. června 2016 burza EEX a energetická burza POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE (burza PXE) podepsaly dohodu, ve které oznámily plány k zahájení užší spolupráce. Díky tomu burza EEX získala 66,67 procenta akcií burzy PXE a stala se tak jejím majoritním vlastníkem. Dříve kótované kontrakty na burze PXE tak úspěšně migrovaly na platformu EEX T7. Přesun se týkal finančně vypořádaných futures na elektřinu pro ČR, Maďarsko, Slovensko, Rumunsko a Polsko. Všechny obchody na této platformě se řídí pravidly burzy EEX.

V roce 2017 bylo zobchodováno celkem 3 217 kontraktů base load s objemem 14,6 TWh (z toho 989 ročních kontraktů s objemem 8,6 TWh s vypořádáním v roce 2018) a 5 737 kontraktů base load s objemem 58,6 TWh v roce 2018 (z toho 2 081 roční kontrakt s objemem 18,2 TWh s vypořádáním v roce 2019). Srovnání objemu a cen produktů BL CAL 2018 a BL CAL 2019 zobchodovaných přes platformu burzy EEX je patrné z grafu č. 3.

Graf č. 3 – Srovnání ročních produktů futures BL CAL 2018 a BL CAL 2019

Zdroj: PXE, a. s.

Objem elektřiny je zčásti obchodován prostřednictvím krátkodobého trhu (denní, vnitrodenní, vyrovnávací a blokový trh), který organizuje výlučně OTE, a.s., nebo prostřednictvím burzovně neregistrovaných bilaterálních obchodů. Na denním trhu bylo v roce 2018 zobchodováno 22 892 GWh, a dále prostřednictvím dvoustranných smluv evidovaných v systému operátora trhu mezi účastníky trhu bylo zobchodováno celkem 95 054 GWh. Na blokovém trhu bylo zobchodováno 17 GWh a na vnitrodenním trhu celkem 550 GWh elektřiny. Na krátkodobém trhu s elektřinou mohou poptávat elektřinu všechny subjekty zúčtování, tzn. nejen obchodníci a výrobci, ale také zákazníci, kteří mají vlastní odpovědnost za odchylku.

3.2.2. Maloobchodní trhy

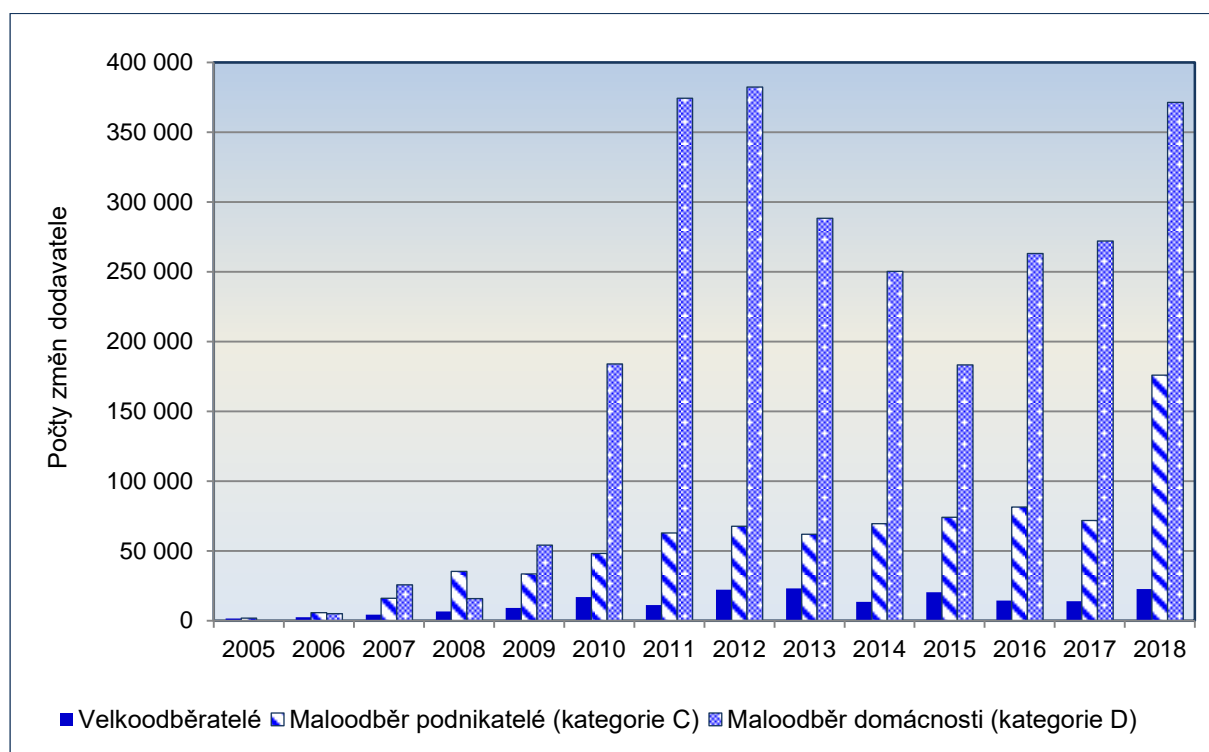
Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a efektivnosti otevření trhu a hospodářské soutěže

Na webových stránkách úřadu jsou zákazníkům k dispozici informace o fungování energetického trhu a informace související s ochranou spotřebitele. Úřad na nich seznamuje občany s možnostmi a postupy při změně dodavatele elektřiny.

Od roku 2006 mají všichni zákazníci možnost měnit dodavatele elektřiny. Počet držitelů licence na obchod s elektřinou dosáhl v roce 2018 hranice 400 udělených licencí. Dodavatelé elektřiny využívají řadu nástrojů k oslovení zákazníků, jako je například podomní prodej, účast v hromadných elektronických aukcích nebo akvizice slabších konkurentů. V roce 2018 změnilo v ČR dodavatele elektřiny téměř 570 tisíc zákazníků, což představuje meziroční nárůst o 60 procent. Nicméně lišila se skladba uskutečněných změn dodavatele z pohledu kategorií zákazníků. V segmentu velkoobdobatelů došlo k meziročnímu nárůstu počtu převodů

odběrných míst k jinému dodavateli o 62,9 procenta, v segmentu maloodběru podnikatelů pak dokonce k nárůstu počtu změn dodavatele elektřiny o 145,1 procenta. V segmentu domácností došlo k meziročnímu nárůstu počtu změn dodavatele elektřiny o 36,5 procenta.

Graf č. 4 – Roční změny dodavatele elektřiny u hlavních kategorií zákazníků

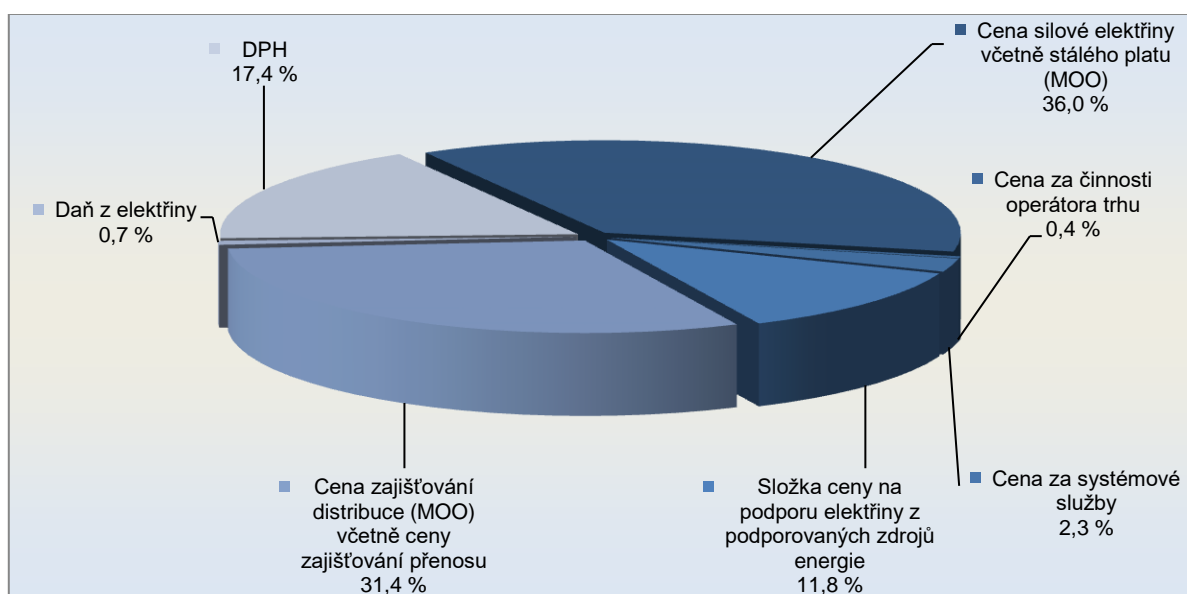

Zdroj: operátor trhu – společnost OTE, a.s., úprava ERÚ

Celkovou cenu dodávky elektřiny pro odběratele na hladině nízkého napětí tvoří cena služby distribuční soustavy a neregulovaná cena silové elektřiny, jejíž výši stanovuje zákazníkem zvolený dodavatel. Cenu služby distribuční soustavy stanovuje ERÚ závaznými cenovými rozhodnutími. Cena za systémové služby, složka ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů energie a cena za činnosti operátora trhu jsou v jednotné výši pro všechny konečné zákazníky v ČR bez ohledu na místo připojení nebo zvoleného dodavatele. Cena zajišťování distribuce elektřiny se odvíjí od místa připojení, tj. podle příslušné distribuční soustavy, do které je odběrné místo připojeno. Zákazník na hladině nízkého napětí však může změnit distribuční sazbu při splnění podmínek pro její přiznání, popř. může ovlivnit stálou složku regulované platby za zajišťování distribuce elektřiny změnou velikosti hlavního jističe před elektroměrem.

Podíl jednotlivých složek výsledné ceny dodávky elektřiny pro domácnosti pro rok 2018 znázorňuje graf č. 5 (podíly jsou uvedeny včetně daně z přidané hodnoty a daně z elektřiny).

Graf č. 5 – Podíl složek ceny za dodávku elektřiny pro domácnosti v roce 2018

Pozn.: Cena za služby OTE obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle § 17d energetického zákona.

Zdroj: ERÚ

Obchodníci jsou povinni poskytovat provozovateli distribuční soustavy identifikační údaje o zákaznících, jimž dodávají elektřinu na základě smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny. Povinností obchodníka s elektřinou je propagovat energetické služby a jejich nabídky. Obchodník s elektřinou má právo na informace od operátora trhu, které potřebuje k vyúčtování dodávek elektřiny zákazníkům, jejichž odběrné místo je u operátora trhu registrováno.

Doporučení k cenám dodávek, provádění šetření a uplatňování opatření k prosazování efektivní hospodářské soutěže

Na základě ustanovení § 17 odst. 7 písm. 1) energetického zákona a v souladu s čl. 37 odst. 1 písm. o) směrnice 2009/72/ES zveřejňuje ERÚ doporučení ohledně tvorby cen elektřiny pro domácnosti. V rámci energetického zákona je v § 17c upravena spolupráce ERÚ s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Podle tohoto paragrafu ERÚ informuje ÚOHS o jednáních účastníků trhu, o nichž lze mít důvodně za to, že narušují nebo omezují hospodářskou soutěž nebo k takovému omezení nebo narušení vedou, o uplatňování omezujících nebo nepřiměřených podmínek ve smlouvách na trhu s elektřinou a o způsobech tvorby cen elektřiny pro domácnosti.

V roce 2018 ERÚ v rámci výkonu svých pravomocí prováděl v souladu s § 17 energetického zákona průběžný monitoring uplatňování omezujících nebo nepřiměřených podmínek ve smlouvách na trhu s elektřinou omezujících nebo vylučujících práva zákazníka, a dále monitoroval stav hospodářské soutěže na velkoobchodním a maloobchodním trhu s elektřinou. V roce 2018 nebyly úřadem odhaleny žádné bariéry ve fungování účinné hospodářské soutěže na trhu s elektřinou, ERÚ tak nemusel uložit žádná opatření.

3.3. Bezpečnost dodávek

V této oblasti je kompetentní autoritou Ministerstvo průmyslu a obchodu. V oblasti zpracování scénářů spotřeby je odpovědným orgánem Operátor trhu. Na základě těchto

scénářů pak Ministerstvo průmyslu a obchodu upravuje svoji politiku v oblasti bezpečnosti dodávek.

V oblasti kvality dodávek elektřiny je nastavena motivační regulace kvality elektřiny v rámci IV. regulačního období (2016–2020). V této souvislosti byly nastaveny požadované hodnoty ukazatelů nepřetržitosti a související parametry pro jednotlivé regionální distribuční společnosti. Cílem motivační regulace kvality je snižovat počet přerušení distribuce elektřiny a délku jejich trvání, a to jak plánovaných, tak i neplánovaných.

V oblasti kvality dodávek elektřiny byla činnost úřadu zaměřena zejména na sledování dosahované úrovně kvality dodávek elektřiny a dodržování standardů kvality předepsaných vyhláškou č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice, ve znění pozdějších předpisů. Úroveň kvality dodávek v distribučních soustavách je měřena ukazateli nepřetržitosti dodávek elektřiny podle § 21 uvedené vyhlášky. Vyhláškou jsou definovány základní ukazatele nepřetržitosti, a to průměrný počet přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIFI), průměrná souhrnná doba trvání přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (SAIDI) a průměrná doba trvání jednoho přerušení distribuce elektřiny u zákazníků v hodnoceném období (CAIDI). Výsledky sledování ukazatelů nepřetržitosti za rok 2018 jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Ukazatele nepřetržitosti distribuce elektřiny v roce 2018

Ukazatel*	ČEZ Distribuce	E.ON Distribuce	PREdistribuce	ČR
SAIFI [přerušení/rok]	2,74	2,01	0,40	2,24
SAIDI [min/rok]	307,09	249,79	34,06	256,05
CAIDI [min]	112,26	123,98	85,40	114,33

* systémové ukazatele, které zahrnují veškeré kategorie přerušení podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 540/2005 Sb.

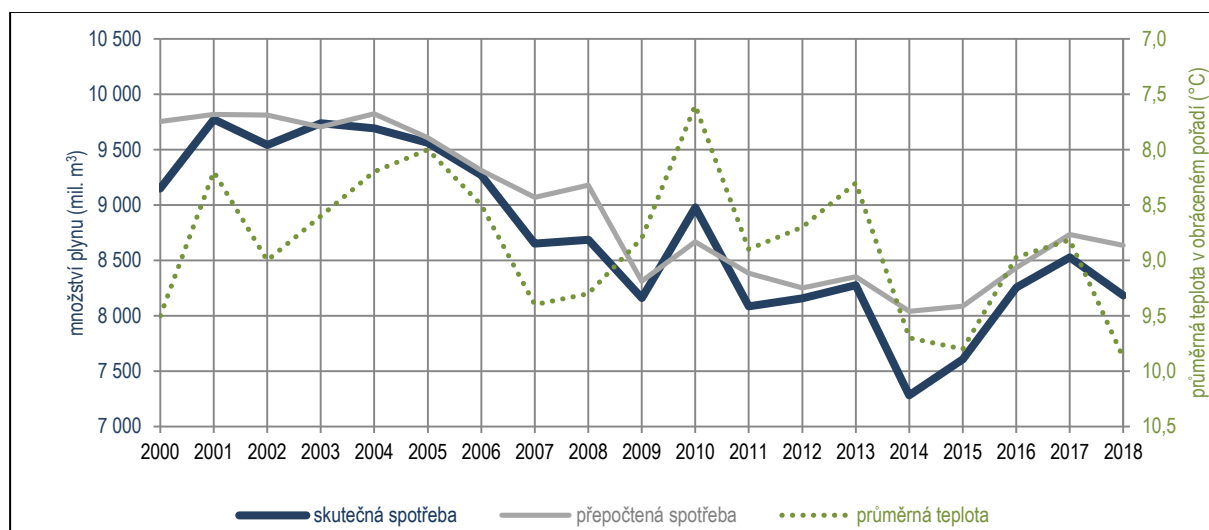
Energetický regulační úřad vydal v roce 2018 celkem pět zpráv o provozu elektrizační soustavy. Jedná se o čtvrtletní zprávy za IV. čtvrtletí roku 2017, I., II. a III. čtvrtletí roku 2018 a dále o roční zprávu za rok 2017. Obsahem těchto zpráv jsou ryze technické údaje, jako je např. objem výroby elektřiny s rozdělením na jednotlivé technologie či paliva, spotřeba elektřiny s dělením na kategorie odběru či odvětví, přeshraniční toky, instalované výkony a další statistické ukazatele. Jednou z kapitol roční zprávy je kvalita dodávek elektřiny, která vyhodnocuje nepřetržitost dodávek elektřiny a jejíž údaje vstupují do regulačního mechanismu.

4. Plyn

Celková roční spotřeba zemního plynu v ČR dosáhla v roce 2018 hodnoty 8 183 mil. m³ tj. 87 306 GWh (průměrná hodnota spalného tepla dosahovala v ČR 10,67 kWh/m³, tj. 38,42 MJ/m³). Proti roku 2017 došlo ke snížení skutečné spotřeby o 4 %. Průměrná roční teplota byla 9,9 °C s odchylkou +2 °C od dlouhodobého teplotního normálu a +1,1 °C od roku 2017. Rok 2018 se stal nejteplejším rokem za posledních třicet let. Podíl spotřeby v topném období představoval cca 73 % souhrnné roční spotřeby. Nejnižší měsíční spotřeba byla naměřena v červnu (324 mil. m³ tj. 3 464 GWh) a naopak nejvyšší v únoru (1 157 mil. m³ tj. 12 345 GWh). Největší propad ve spotřebě proti stejnému období roku 2017 byl zaznamenán ve II. čtvrtletí, nárůst pak v I. čtvrtletí roku, a to v měsících únor a březen. Přepočtem na podmínky dlouhodobého teplotního normálu za pomoci teplotních gradientů dosáhla spotřeba zemního plynu v roce 2018 hodnoty 8 634 mil. m³ tj. 92 125 GWh s meziročním poklesem 1,1 %.

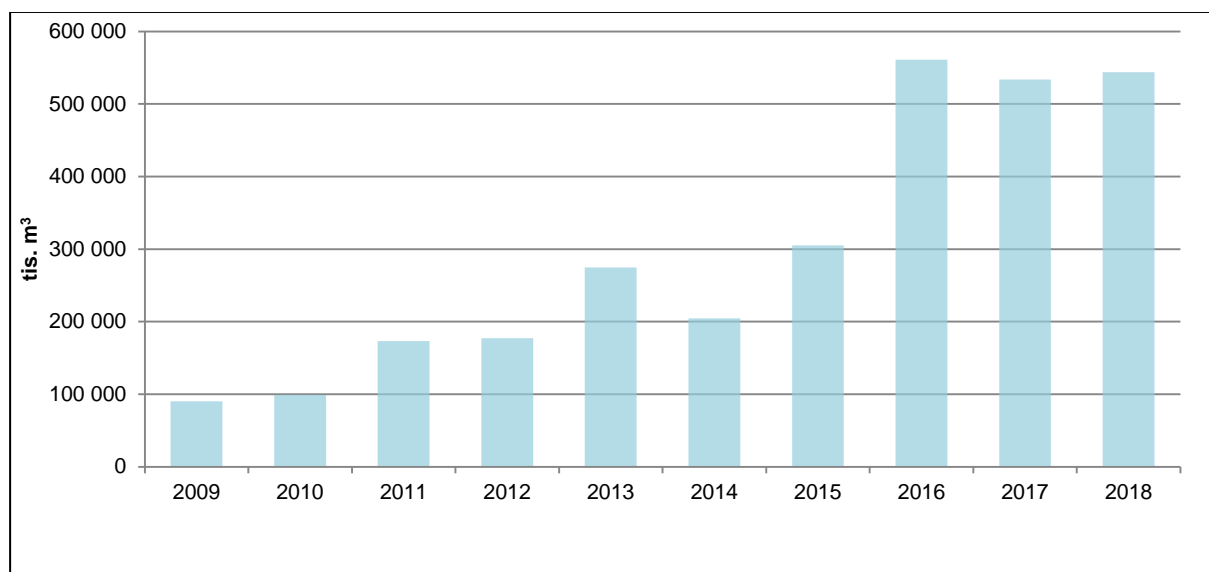
Spotřeba zemního plynu v ČR v posledních deseti letech, s výjimkou roku 2010, stále dlouhodobě stagnuje, a to přesto, že v letech 2015 až 2017 zaznamenávala spotřeba plynu mírný nárůst. Za tímto nárůstem stálo především chladnější počasí a nárůst spotřeby plynu v oblasti výroby elektřiny, který se projevil i v roce 2018. Spotřeba zemního plynu v ČR je pod silným vlivem průběhu dosažených teplot, které jsou téměř po celé desetileté období nad dlouhodobým teplotním normálem. Největší dosažená spotřeba za posledních deset let byla v roce 2010, kdy došlo i k naměření nejnižší průměrné teploty. Naopak nejnižší spotřeba byla zaznamenána v roce 2014. Rozdíl mezi největší spotřebou v roce 2010 a nejnižší spotřebou v roce 2014 byl cca 1,7 mld. m³ (17,7 TWh). Největším propadem ve spotřebě, a to o 12 %, byl právě rok 2014 s celkovou spotřebou 7,3 mld. m³ (77,5 TWh), což byla vůbec nejnižší spotřeba plynu od roku 1995. Rok 2018 se svou spotřebou zemního plynu přiblížil roku 2009 a 2012, avšak při výrazně vyšší dosažené roční teplotě. Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR v letech 2000–2018 s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu ukazuje graf č. 6. Vývoj spotřeby plynu na výrobu elektřiny v letech 2009–2018 je znázorněn v grafu č. 7. Z hlediska velikosti spotřeby plynu na výrobu elektřiny dominuje paroplynová elektrárna Počerady, jejíž vývoj spotřeby je zobrazen v grafu č. 8.

Graf č. 6 – Celkové vyhodnocení spotřeby plynu v ČR v letech 2000–2018 (s uvedením přepočtu na podmínky dlouhodobého teplotního normálu)

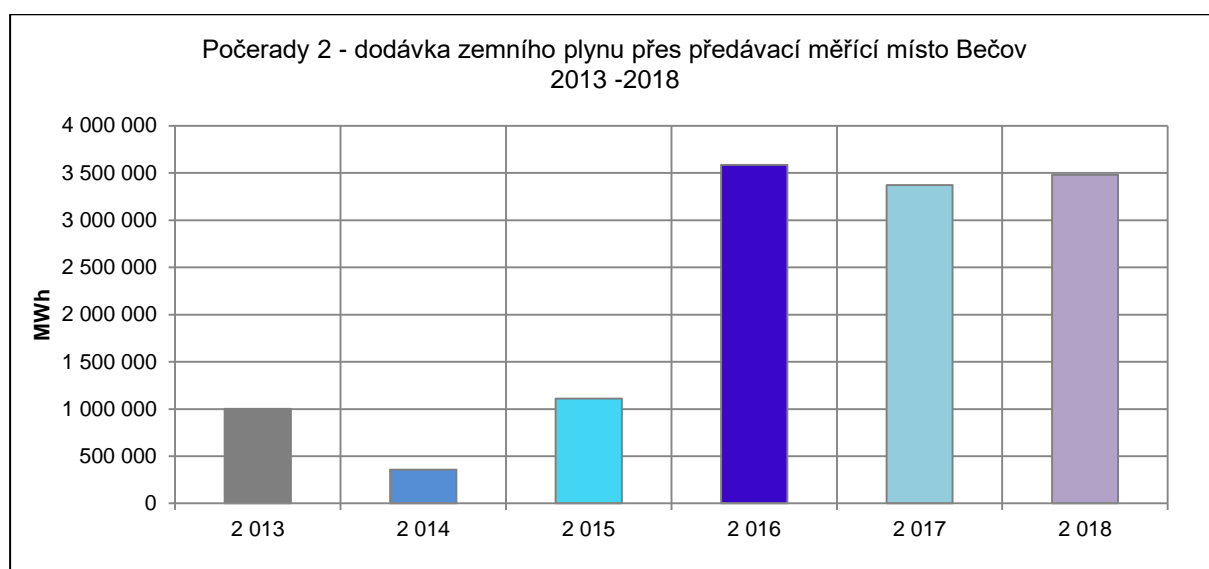
Zdroj: ERÚ

Graf č. 7 – Spotřeba plynu na výrobu elektřiny v letech 2009–2018

Zdroj: ERÚ

Graf č. 8 – Paroplynová elektrárna Počerady – vývoj spotřeby plynu 2013–2018

Zdroj: ERÚ

4.1. Regulace sítí

4.1.1. Unbundling

Českému provozovateli přepravní soustavy společnosti NET4GAS, s.r.o., byl udělen certifikát nezávislosti v roce 2013. Vzhledem ke skutečnosti, že v roce 2018 nedošlo ke změně vlastnické struktury společnosti NET4GAS, s.r.o., ani nenastaly jiné okolnosti, které by byly v rozporu s rozhodnutím ERÚ nebo se stanoviskem EK z roku 2013, nebyly shledány důvody pro provedení nové certifikace provozovatele přepravní soustavy.

Podle § 59a odst. 1 energetického zákona musí být provozovatel distribuční soustavy od 1. ledna 2007, je-li součástí vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele, z hlediska jeho právní formy, organizace a rozhodování nezávislý na jiných činnostech netýkajících se

distribuce, přepravy a uskladňování plynu. Oddělení činností podle tohoto zákona není vyžadováno u vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele, který poskytuje služby pro méně než 90 000 připojených zákazníků.

Obdobná podmínka platí podle § 60a odst. 1 energetického zákona také pro provozovatele zásobníku plynu.

Úřad na základě vyhodnocení plnění povinností provozovatelem přepravní soustavy, provozovateli distribučních soustav nebo provozovateli zásobníků plynu nemusel v roce 2018 přijmout žádná opatření směřující k zajištění plnění povinností vyplývajících ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES.

4.1.2. Fungování z technického hlediska

Plynárenská soustava ČR je vzájemně propojený soubor zařízení pro výrobu, přepravu, distribuci a uskladnění plynu včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky. Přepravní soustavu tvoří 3 822 km vysokotlakých plynovodů, které zajišťují jak tranzitní, tak vnitrostátní přepravu plynu. Jednotlivé větve soustavy jsou vzájemně propojeny v klíčových rozdělovacích uzlech Malešovice, Hospozín, Přimda a Rozvadov. Potřebný tlak je zajišťován kompresními stanicemi Kralice nad Oslavou, Kouřim, Břeclav a Veselí nad Lužnicí. Celkový instalovaný výkon kompresních stanic v roce 2018 byl 243 MW.

Z přepravní soustavy je plyn dále předáván přes předávací stanice, do distribučních soustav, odběrných míst zákazníků přímo připojených na přepravní soustavu nebo do zásobníků plynu. Délky plynovodů a přípojek regionálních distribučních společností uvádí tabulka č. 2.

Tabulka č. 2 – Délky plynovodů a přípojek k 31. 12. 2018 podle tlakových úrovní

	VTL [km]	STL [km]	NTL [km]
Pražská plynárenská Distribuce, a.s.	372	2 870	1 207
GasNet, s.r.o.	11 277	41 076	12 606
E.ON Distribuce, a.s.	1 221	2 979	394

Zdroj: ERÚ

Zásobníky plynu v ČR jsou z hlediska kapacity i technických parametrů na dobré úrovni. V roce 2018 bylo v ČR třemi provozovateli zásobníků plynu provozováno osm zásobníků plynu o celkové skladovací kapacitě 3 257 mil. m³. Nejvyšší stav dosažených provozních zásob v zásobnících plynu jednotlivých provozovatelů uvádí tabulka č. 3.

Standardy bezpečnosti a spolehlivosti dodávek, kvalita služeb a dodávek

Energetický regulační úřad v rámci svých kompetencí sleduje a vyhodnocuje plnění bezpečnostního standardu dodávek plynu v ČR. Povinnost zajištění uvedeného standardu je určena nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1938/2017, o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení č. 994/2010. Toto nařízení je implementováno do české legislativy prostřednictvím energetického zákona a vyhlášky Ministerstva průmyslu a obchodu č. 344/2012 Sb., o stavu nouze v plynárenství a o způsobu zajištění bezpečnostního standardu dodávky plynu, ve znění pozdějších předpisů. Úřad v této souvislosti pravidelně sestavuje Měsíční zprávy o vyhodnocení bezpečnostního standardu

dodávky plynu v ČR, které jsou v průběhu topné sezóny zveřejňovány na webových stránkách ERÚ. S ohledem na skutečnost, že ERÚ opakovaně deklaroval jako jeden z klíčových pilířů své činnosti přijetí opatření, která zajistí bezpečnou a spolehlivou dodávku plynu zákazníkům v ČR (včetně kontrolních mechanismů), je ze strany úřadu věnována vysoká pozornost kontrole povinnosti plnění bezpečnostního standardu dodávek ze strany obchodníků s plynem.

Sledování doby, po kterou trvá připojení a opravy

Provozovatelé přepravní soustavy, distribučních soustav a zásobníků plynu jsou povinni vyhlášovat plány odstávek jimi provozovaných plynárenských zařízení v souladu s platnou legislativou a tento plán zveřejnit na svých webových stránkách. Odstávky musí být vyhlášovány minimálně 30 dnů před termínem zahájení odstávky. Nejčastějšími důvody odstávek jsou opravy a údržba technologie, podzemní opravy sond a stabilizace ložiskových tlaků, čištění plynovodu. Odstávky virtuálního zásobníku plynu jsou vyhlášovány také z důvodů vyvolaných na straně provozovatele přepravní soustavy.

V průběhu roku 2018 nedošlo k žádnému případu porušení uvedené lhůty. Zároveň prováděné opravy nesnížily stanovenou kvalitu dodávek a služeb poskytovaných příslušným provozovatelem plynárenské infrastruktury. Byly však zaznamenány případy, kdy byly opravy naplánovány do období, v němž dochází ke spotřebě plynu pro potřeby vytápění.

Sledování přístupu k zásobníkům plynu, prvotní akumulaci a dalším podpůrným službám

Provozovatelé zásobníků plynu přijali Program rovného zacházení, jehož účelem je zajistit nediskriminační postavení všech účastníků trhu s plynem, kteří využívají či chtějí využívat služeb uskladňování. O plnění tohoto programu mají povinnost jednou ročně informovat ERÚ. Ve sledovaném období nebylo identifikováno žádné porušení těchto programů.

Energetický regulační úřad v příslušných právních předpisech stanovuje náležitosti, které musí být zájemcům o skladovací kapacitu známy předtím, než je skladovací kapacita prostřednictvím aukčního mechanismu prodávána a alokována.

Sledování správné aplikace kritérií, která určují model přístupu k zásobníkům plynu

Přístup k zásobníkům plynu je založen na principu sjednávaného přístupu třetích stran. Podmínky každé aukce jsou transparentně v dostatečném časovém předstihu zveřejňovány na webových stránkách provozovatele zásobníku plynu. Úřad tyto podmínky kontinuálně monitoruje a vyhodnocuje, stejně jako všechny služby nabízené provozovateli zásobníků plynu. V roce 2018 nebylo zaznamenáno diskriminační jednání vůči účastníkům trhu s plynem ani porušení povinnosti zveřejnění podmínek aukce před jejím konáním.

Sledování ochranných opatření

S ohledem na skutečnost, že v roce 2018 nedošlo k žádné krizi na trhu s plynem, ani k ohrožení fyzické bezpečnosti osob, přístrojů, zařízení nebo celistvosti soustavy, nebylo v roce 2018 potřeba přijmout žádná ochranná opatření.

Naopak v období skokového poklesu teplot na přelomu února a března 2018 přispěla česká plynárenská soustava svojí robustností k dodání požadovaného množství plynu do míst spotřeby nebo obchodování v sousedních zemích.

4.1.3. Síťové tarify uplatňované za připojení a přístup

Tarify

Podle § 17 odst. 11 energetického zákona je ERÚ oprávněn regulovat v oblasti plynárenství ceny za související službu v plynárenství a ceny plynu DPI. Cenou související služby v plynárenství se rozumí cena služby přepravy plynu nebo služby distribuční soustavy, které zahrnují i cenu za činnosti operátora trhu. Ceny plynu DPI jsou regulovány formou věcně usměrňovaných cen.

Stanovení regulovaných cen pro jednotlivé roky IV. regulačního období probíhá v souladu s energetickým zákonem, vyhláškou č. 195/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v plynárenství, vyhláškou č. 196/2015 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen za činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství, a zveřejněnými Zásadami cenové regulace pro období 2016–2018 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství s prodlouženou účinností do 31. prosince 2020.

Pro provozovatele distribučních soustav, provozovatele přepravní soustavy a operátora trhu byly podle výše zmíněné legislativy a zásad cenové regulace stanoveny upravené povolené výnosy a z nich byly vypočteny regulované ceny pro daný rok. Pro stanovení povolených výnosů provozovatelů distribučních soustav a operátora trhu se využívá princip metodiky regulace revenue-cap, a v případě stanovení povolených výnosů pro provozovatele přepravní soustavy se uplatňuje kombinace principů revenue-cap a price-cap.

Do výpočtu regulovaných cen přepravy plynu vstupují upravené povolené výnosy provozovatele přepravní soustavy, které jsou podle předpokládaného využití rozděleny na jednotlivé vstupní a výstupní body přepravní soustavy. Cena služby přepravy plynu pro zákazníky v ČR (tzv. do domácího bodu) je integrována do cen za distribuci plynu, je tedy zákazníkům účtována jako součást ceny za službu distribuční soustavy.

Ceny služby přepravy plynu jsou stanoveny jako dvousložkové, skládají se z fixní a variabilní části. Fixní složku představuje platba za rezervovanou pevnou přepravní kapacitu na příslušném vstupním nebo výstupním bodě přepravní soustavy. Variabilní část ceny je stanovena s ohledem na pokrytí nákladů provozovatele přepravní soustavy spojených se skutečně přepraveným množstvím plynu přes výstupní body přepravní soustavy. Pro jednotlivé provozovatele distribučních soustav, jejichž soustava je přímo připojená k přepravní soustavě, je uplatněn jednotný způsob stanovení cen a upravené povolené výnosy jsou stanoveny na základě jím vykázaných údajů. Tyto upravené povolené výnosy jsou podle rezervované distribuční kapacity a plánovaného distribuovaného množství plynu alokovány do cen pro jednotlivé kategorie zákazníků, kterými jsou velkoodběratel, střední odběratel, maloodběratel a domácnost.

Provozovatelé distribučních soustav připojených k jiným distribučním soustavám mohou používat regulované ceny až do výše cen stanovených pro nadřazenou distribuční soustavu, případně požádat úřad o stanovení individuální ceny.

Regulované ceny za služby distribuční soustavy mají zpravidla dvousložkový charakter – fixní a variabilní složku, podobně jako cena služby přepravy plynu. Stálá složka ceny pro kategorii zákazníků velkoodběratel a střední odběratel je závislá na celkové denní rezervované kapacitě a je stanovena pomocí vzorce, který je uveden v platném cenovém rozhodnutí. Pro kategorii zákazníků maloodběratel a domácnost je stálá složka ceny určena výší tzv. stálého měsíčního platu v příslušném odběrném pásmu. Variabilní složku této ceny

představuje pro všechny kategorie zákazníků pevná cena za odebraný plyn, která je navázána na množství spotřebovaného plynu.

Upravené povolené výnosy jsou každoročně stanoveny i pro činnost operátora trhu, z nichž je následně vypočtena pevná cena za zúčtování, která souvisí s množstvím spotřebovaného plynu.

Vzhledem k liberalizaci českého trhu s plynem jsou úřadem stanovovány pouze ceny za výše uvedené činnosti nezbytné k zajištění dodávky plynu do odběrných míst zákazníků. Neregulovanými cenami jsou cena za služby obchodu a cena za strukturování a flexibilitu dodávky a jsou plně v kompetenci příslušného obchodníka s plynem, jsou závislé na jeho obchodní strategii a jsou předmětem smluvního vztahu se zákazníkem.

V ČR nebyly v roce 2018 ze strany úřadu uplatňovány zvláštní tarify pro zkapalněný zemní plyn (LNG).

V roce 2018 ERÚ provedl analýzu produktů, specifických z hlediska jejich uplatnění, definovaných v cenovém rozhodnutí pro zákazníky využívající služby distribuční soustavy. Na základě vyhodnocených dat bylo zjištěno, že všechny produkty jsou účastníky trhu s plynem využívány, a vytváří tak podmínky pro účinné a spolehlivé fungování distribučních soustav orientované na spotřebitele.

Dne 1. října 2018 zahájil ERÚ v souladu s Nařízením Komise (EU) 2017/460 veřejnou konzultaci k aplikované metodice (metodika referenčních cen podle vzdálenosti, vážené podle kapacity) stanovení referenčních cen a ke stanoveným cenám. Konzultační dokument byl na webových stránkách ERÚ zveřejněn rovněž v anglickém překladu. Účastníkům trhu s plynem byla poskytnuta doba tří měsíců (proti dvěma, které požaduje nařízení), tj. do 31. prosince 2018, pro zaslání reakcí na konzultační dokument.

Zamezení křížovým dotacím

Vhodné nastavení regulačního výkaznictví, které po účetním a právním unbundlingu stanovuje striktní vykazování přímo přiřaditelných nákladů k jednotlivým regulovaným činnostem, zamezuje vzájemným subvencím (křížovým dotacím).

Neregulovaný přístup k zásobníkům plynu

Stejně jako na ostatních liberalizovaných trzích v Evropě, došlo i v případě ČR k rozšíření tradiční role skladovací kapacity. Kromě řešení sezónních a krátkodobých změn v poptávce po plynu, zajištění bezpečnosti dodávek a umožnění optimalizace celého plynárenského řetězce se výsledky trhu se skladovací kapacitou promítají do finančního sektoru, kde je skladování plynu používáno pro stanovení sezónní a krátkodobé arbitrážní ceny. Sezónní cenový rozdíl tak zůstává hlavním nástrojem pro ocenění skladovací kapacity. Do národního prostředí se tak plně promítá vliv rostoucí konkurence na celoevropském trhu s flexibilitou, v jejímž důsledku je zvyšován tlak na udržení ziskovosti skladování plynu.

V plynárenské infrastruktuře ČR mají zásobníky plynu důležitou úlohu, spočívající ve vyrovnávání sezónních rozdílů ve spotřebě plynu a zejména ve zvyšování bezpečnosti a plynulosti dodávek. Zásobníky plynu umožňují dodavatelům plynu flexibilně reagovat na neočekávané zvýšení spotřeby plynu zejména v chladných měsících roku.

Cena za uskladňování plynu v zásobnících plynu není ze strany ERÚ regulována, ale je tvořena tržně na základě výsledků aukcí, ve kterých je nabízena volná skladovací kapacita.

Provozovatelé podzemních zásobníků plynu, společnosti innogy Gas Storage, s.r.o., MND Gas Storage a.s. a společnost Moravia Gas Storage a.s., vyhlásili v roce 2018 celkem 25 aukcí na prodej skladovací kapacity pro další skladovací roky.

Vyvolávací ceny v aukcích na skladovací kapacitu byly nižší než v roce 2017, což lze přičíst vlivu klesajících cen plynu na spotových trzích a minimálnímu rozdílu mezi letní a zimní cenou. Tento, pro provozovatele zásobníků plynu v zásadě negativní trend má přímý dopad na zvyšování efektivity provozování zásobníků plynu v plně tržním prostředí. Naopak pozitivní dopad má v podobě nižších dodatečných nákladů pro obchodníky s plynem, které se prostřednictvím obchodních modelů promítají i do koncových cen pro zákazníky.

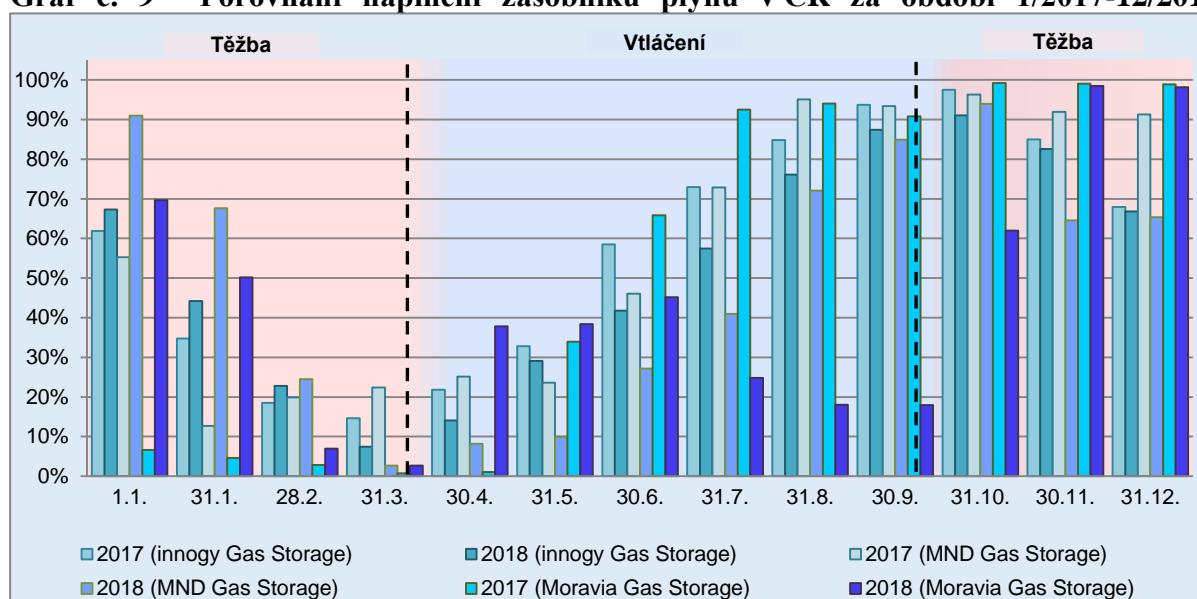
Druhým ukazatelem pro hodnocení pravidel nastavených pro přístup k zásobníkům plynu je míra naplnění. Tento ukazatel je klíčový před začátkem topné sezóny a na konci skladovacího roku, kdy v případě teplotních výkyvů nejsou zásobníky z technologických důvodů v případě nízké naplnění schopny nabídnout plný těžební výkon. Žádný ze zásobníků nebyl k 1. říjnu 2018, který je považován za počátek topné sezóny a kdy podle konvenčních zvyklostí začíná docházet k těžbě plynu ze zásobníku, naplněn na 100 procent. Průběh teplot v roce 2018 však umožnil, že ke vtláčení plynu do zásobníků docházelo i v dalším období, kdy maximální hodnota množství plynu uskladněného v zásobnících plynu dosáhla hodnot, které uvádí tabulka č. 3.

Tabulka č. 3 – Dosažení maximálního podílu skladovacích zásob v roce 2018

Subjekt	Datum dosažení maxima	Maximální dosažený podíl skladovacích zásob v zásobníku plynu (v %)
innogy Gas Storage, s.r.o.	27. 10. 2018	91,15
MND Gas Storage a.s.	19. 10. 2018	96,81
Moravia Gas Storage a.s.	9. 12. 2018	98,59

Zdroj: <https://agsi.gie.eu>; www.gasstorage.cz; www.moravia-gs.cz

Graf č. 9 – Porovnání naplnění zásobníků plynu v ČR za období 1/2017-12/2018

Zdroj: www.innogy-gasstorage.cz; www.gasstorage.cz; www.moravia-gs.cz

Tabulka č. 4 – Porovnání objemu plynu v zásobnících plynu před a po těžební sezóně

Subjekt	Stav zásobníku v % k 30. 9. 2017**	Stav zásobníku v % k 31. 3. 2018**
innogy Gas Storage, s.r.o.	93,75	7,42
Moravia Gas Storage a.s.	90,87	2,69
MND Gas Storage a.s.	93,69	2,66

** Hodnota vyjadřující poměr množství plynu v zásobníku k jeho technické kapacitě

Zdroj: www.innogy-gasstorage.cz; www.gasstorage.cz; www.moravia-gs.cz

4.1.4. Přeshraniční problematika

Virtualizace hraničních předávacích bodů

Na základě povinnosti implementovat virtuální hraniční bod stanovené článkem 19 Nařízení Komise (EU) 2017/459 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě pro mechanismy přidělování kapacity v plynárenských přepravních soustavách a kterým se zrušuje nařízení (EU) č. 984/2013 došlo provozovatelem přepravní soustavy v roce 2018 ke zřízení virtuálního hraničního bodu Brandov. Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 1/2018 byly stanoveny regulované ceny pro vytvořené nebo předpokládané virtuální hraniční body Brandov, Waidhaus a Lanžhot, aby bylo umožněno v případě jejich zřízení na těchto bodech i nadále nabízet službu přepravy plynu. Na základě vytvoření virtuálního hraničního bodu Brandov je přepravní kapacita mezi Českou republikou a německou obchodní zónou GASPOOL nabízena výhradně prostřednictvím tohoto bodu. Uživatelé přepravní soustavy, kteří rezervovali přepravní kapacitu na relevantních předávacích bodech přepravní soustavy, mají možnost převést své kontrakty za předem známých podmínek na nový virtuální hraniční bod.

K implementaci virtuálního hraničního bodu mezi ČR a německou obchodní zónou NCG dojde z důvodu potřeby provést technické úpravy na propojovacích bodech až k 1. březnu 2019.

Pilotní projekt vzájemného přímého přístupu na plynárenské trhy mezi ČR a Rakouskem

Služba Trading Region Upgrade (TRU) propojující rakouský a český trh s plynem, jejímž hlavním cílem je zjednodušení transakčních procedur a snížení nákladů spojených s přepravou plynu mezi českou a rakouskou obchodní zónou, pokračovala v pilotní fázi, která měla ověřit zájem obchodníků o tuto službu. V rámci pilotního projektu byla služba nejprve nabídnuta jako roční produkt, kdy bylo z celkové nabízené kapacity 112 686 kWh/h ve směru z ČR do Rakouska prodáno 90 000 kWh/h. Služba byla následně nabídnuta také jako kvartální produkt, kdy se v rámci kvartálních aukcí prodala ve směru z ČR do Rakouska kapacita ve výši 22 000 kWh/h. Pro rok 2019 by měla být připravena nabídka na využití v rozsahu měsíční kapacity nebo kapacity na následující den.

O využití služby ve směru z Rakouska do ČR nebyl v roce 2018 zaznamenán žádný zájem.

Spolupráce s ostatními regulačními orgány a ACER

V roce 2018 ERÚ intenzivně spolupracoval v rámci pracovní skupiny ACER na přípravě zprávy o metodikách a parametrech použitých ke stanovení povolených nebo cílových výnosů provozovatelů přepravních soustav, kterou ACER připravil na základě

článku 34 Nařízení Komise (EU) 2017/460 ze dne 16. března 2017, kterým se zavádí kodex sítě harmonizovaných struktur přepravních sazeb pro zemní plyn.

Energetický regulační úřad se také od února 2018 naplno ujal role spolupředsedy regionální plynárenské skupiny jih jihovýchod (GRI SSE – Gas regional initiative – South SouthEast). V rámci této nové role uspořádal v červnu 2018 dvoudenní setkání zástupců regulačních úřadů ze zemí regionu, kterého se zúčastnili rovněž zástupci zainteresovaných účastníků trhu s plynem.

Plynárenské pracovní skupiny, na jejichž činnosti se pracovníci ERÚ podíleli, se věnovaly činnostem, které směřovaly k facilitaci implementace relevantních ustanovení účinných nařízení do národních modelů trhu s plynem. Zároveň byla zahájena intenzivní diskuze o dalším směřování plynárenství, které by mělo odrážet požadavky jednak na udržitelnost využívání plynu, dále požadavky na přechod na nízkouhlíkové technologie a zohlednění rozvoje digitálních technologií.

4.1.5. Soulad s právními předpisy (compliance)

Energetický regulační úřad vykonává své pravomoci na základě příslušných ustanovení energetického zákona, kde jsou stanovena práva a povinnosti vyplývající z příslušných ustanovení unijních předpisů, tedy zejména Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 ze dne 13. července 2009 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám a o zrušení nařízení (ES) č. 1775/2005, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 nebo Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES. Právní předpisy ČR jsou s těmito unijními předpisy plně v souladu.

Energetický regulační úřad rovněž na základě energetického zákona vykonává své kontrolní pravomoci tak, aby bylo zajištěno efektivní monitorování dodržování povinností všemi účastníky trhu s plynem vyplývajících z právních předpisů evropského i národního práva a z relevantních právně závazných rozhodnutí úřadu. Ukládá účinné, přiměřené a odrazující sankce plynárenským podnikům, které poruší své povinnosti. Dohlíží na soulad činnosti přepravní společnosti a distribučních společností, vlastníků soustav a soutěžitelů v plynárenství s příslušnými právními předpisy EU, včetně přeshraniční problematiky. K tomuto účelu především monitoruje a dohlíží na dodržování příslušných ustanovení energetického zákona týkajících se nezávislosti provozovatele přepravní soustavy, jakož i rozhodnutí o certifikaci. Pro případ zjištění porušení příslušných ustanovení energetického zákona v této oblasti byly ERÚ dány jednak pravomoc udělit odpovídající sankce stanovené právním řádem v souladu s čl. 41 odst. 4 písm. d) směrnice 2009/73/ES, a také pravomoc zrušit za zákonem stanovených podmínek certifikát nezávislosti.

4.2. Prosazování hospodářské soutěže

4.2.1. Velkoobchodní trhy

Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a efektivnosti otevření trhu a hospodářské soutěže

Trh s plynem v ČR je v souladu s tzv. Třetím energetickým balíčkem od roku 2007 plně liberalizován. ERÚ nemá pravomoc stanovovat výši cen plynu obchodovaného na velkoobchodním trhu. Na velkoobchodním trhu funguje účinná hospodářská soutěž, kterou není nutné nahrazovat regulací ze strany Energetického regulačního úřadu. Velkoobchodní ceny jsou utvářeny na základě vzájemné dohody mezi subjekty v návaznosti na aktuální situaci na trhu.

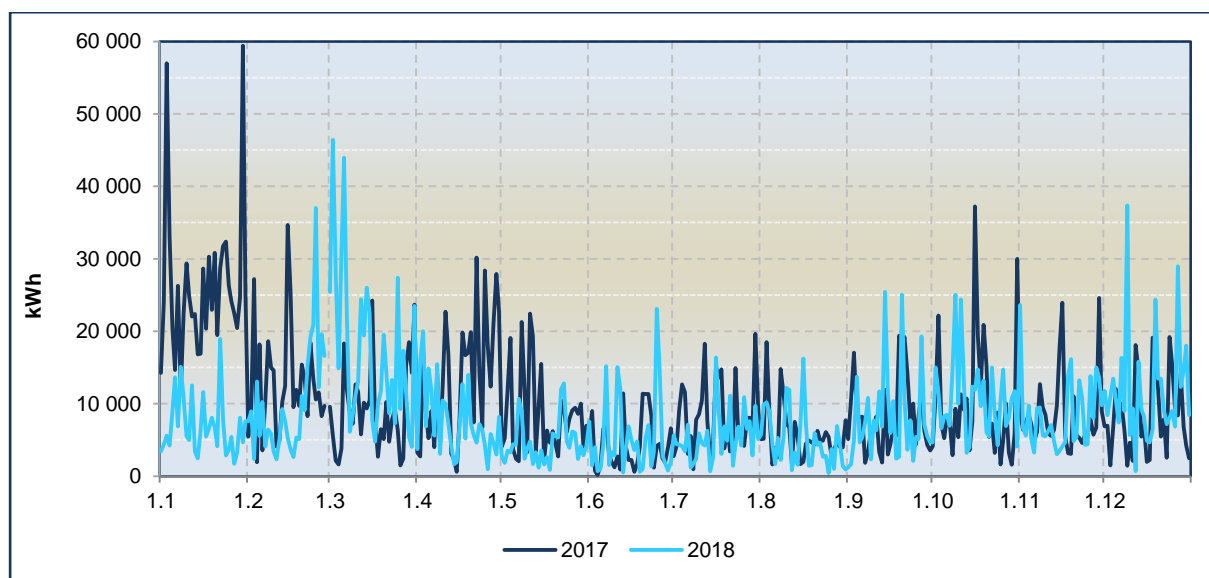
Obchodníci fungující na velkoobchodním trhu mohou plyn pořizovat nákupem na komoditních burzách, nákupem na základě dlouhodobých kontraktů, nebo nákupem od jiného obchodníka. Dlouhodobé kontrakty v současné době již nejsou dodavateli plynu preferovány. Na základě v minulosti uzavřených kontraktů je však do ČR stále dováženo významné množství plynu, které je dále předmětem obchodů mezi účastníky trhu s plynem.

Krátkodobý trh s plynem

Krátkodobý trh s plynem je v souladu s ustanovením § 20a energetického zákona organizován držitelem výlučné licence na činnosti operátora trhu. Na základě nízkého zájmu ze strany účastníků trhu s plynem o denní trh v předchozích letech je organizován pouze vnitrodenní trh s plynem.

Na vnitrodenním trhu s plynem byl proti roku 2017 zaznamenán mírný pokles využití. V roce 2018 bylo na vnitrodenním trhu zobchodováno 3 059 GWh plynu. Vážený průměr cen obchodovaného plynu na vnitrodenním trhu v roce 2018 činil 23,88 EUR/MWh.

Graf č. 10 – Množství zobchodovaného plynu v letech 2017 a 2018

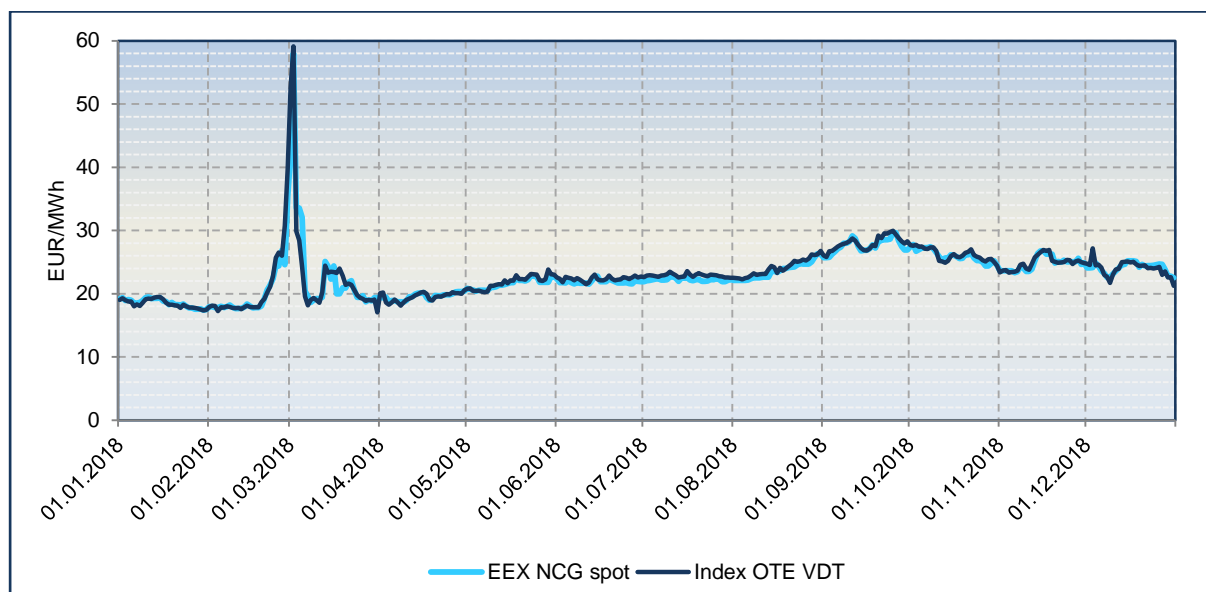

Zdroj: OTE, a. s.

Vážený průměr cen vnitrodenního trhu s plynem organizovaného operátorem trhu v roce 2018 kopíroval průběh váženého průměru cen porovnatelného produktu platformy NCG

obchodovaného na spotovém trhu v rámci burzy European Energy Exchange AG (EEX, platforma PEGAS). Podrobnější porovnání vývoje cen na vybraných vnitrodenních trzích uvádí graf č. 11.

Graf č. 11 – Porovnání ceny Indexu OTE a EEX NCG spot v roce 2018

Zdroj: OTE, a. s. a Powernext SAS

Vážené denní průměry cen plynu zobchodovaného na vnitrodenním trhu v roce 2018 byly v přímé korelaci s vývojem cen na dalších obchodních platformách v sousedních zemích, kde je obchodován plyn (NCG, TTF, Gaspool, CEGH). Z pohledu roku 2018 byl zachován zájem o využití tohoto typu trhu ze strany účastníků trhu s plynem a díky tomuto jej lze považovat za plnohodnotnou platformu, na níž lze realizovat obchodní záměry. Uzavírání obchodů na vnitrodenním trhu s plynem probíhající 24 hodin 7 dní v týdnu je založeno na principu automatického párování nabídek. Obchodování probíhá v měně euro a obchodovatelnou periodou je jeden plynárenský den. Zúčtování uzavřených obchodů je umožněno v eurech nebo českých korunách. Místem dodání plynu z uzavřených obchodů je český virtuální obchodní bod organizovaný operátorem trhu.

Lze proto konstatovat, že vnitrodenní trh s plynem organizovaný operátorem trhu v ČR je plně funkčním nástrojem pro pořizování plynu na velkoobchodním trhu. Pro účastníky trhu s plynem je důležité, že je vnitrodenní trh s plynem schopen uspokojit i nárazově vysoké poptávané denní objemy plynu za ceny srovnatelné s dalšími klíčovými obchodními platformami relevantními pro ČR. Cena zároveň zůstává nižší než na rakouském hubu CEGH.

POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE

Power Exchange Central Europe (PXE) provozuje rovněž burzovní trh pro obchodování s plynem s dodáním do virtuálního bodu obchodování na českém trhu. V rámci obchodování s plynem (Czech Gas Futures) byl v roce 2018 na PXE zobchodován 1 851 kontrakt o objemu 4 210 GWh v hodnotě 91 995 957 EUR. V rámci obchodování na spotovém trhu (Czech Gas Spot) byl v roce 2018 na PXE zobchodován 123 531 kontrakt o objemu 3 483 GWh v hodnotě 85 008 406 EUR. Proti roku 2017 zaznamenala PXE nárůst počtu uzavřených kontraktů i zobchodovaného množství plynu.

4.2.2. Maloobchodní trhy

Maloobchodním trhem s plynem se rozumí prostředí, v němž obchodníci s plynem nabízejí a prodávají služby související s dodávkou plynu zákazníkům. K poslednímu dni roku 2018 evidoval ERÚ v České republice celkem 2 840 619 odběrných míst připojených k regionálním distribučním soustavám. Proti roku 2017 tedy došlo k mírnému poklesu počtu evidovaných odběrných míst (o 3 644 odběrná místa). Podrobnější přehled o struktuře zákazníků odebírajících plyn v ČR uvádí tabulka č. 5.

Tabulka č. 5 – Počet odběrných míst plynu v roce 2018

Kategorie zákazníka	Počet odběrných míst	Podíl [%]
Velkoobděratel	1 692	0,06
Střední odběratel	6 817	0,24
Maloobděratel	205 693	7,24
Domácnost	2 626 417	92,46
Celkem	2 840 619	100,00

Zdroj: ERÚ

V roce 2018 bylo evidováno celkem 263 425 změn dodavatele plynu, z toho 226 974 změny se uskutečnily u nejpočetnější kategorie zákazníků, tedy domácností. Podrobněji strukturu počtu změn dodavatele plynu ukazuje tabulka č. 6. Nárůst počtu změn dodavatele byl vyvolán výraznými cenovými pohyby na velkoobchodních trzích ve druhé polovině roku 2018, které dodavatelé plynu nepokryli ze svých marží, ale promítli je do ceny za dodávku plynu. Při zvýšení ceny služeb dodávky plynu ze strany obchodníků s plynem mohli zákazníci v souladu s § 11a energetického zákona bezplatně ukončit smluvní vztah v souladu s obchodními podmínkami a zajistit si dodávku plynu prostřednictvím dodavatele, který lépe naplňuje požadavky zákazníka na cenu služeb dodávky plynu.

Z pohledu stupně a účinnosti otevřenosti a hospodářské soutěže na trhu s plynem tak lze konstatovat, že nastavení legislativního rámce pro přechod k jinému dodavateli odpovídá požadavkům na vytvoření konkurenceschopného a bezpečného prostředí orientovaného na spotřebitele.

Tabulka č. 6 – Počet změn dodavatele plynu v období 2011 – 2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Velkoobděratel	537	979	449	330	329	617	305	395
Střední odběratel	1 142	2 951	3 061	1 572	1 326	1 973	1 357	1 620
Maloobděratel	26 994	27 829	29 091	23 704	21 642	28 411	26 205	34 436
Domácnost	333 268	316 297	264 680	174 783	154 465	172 949	199 678	226 974
Celkem	361 941	348 056	297 281	200 389	177 762	203 950	227 545	263 425

Zdroj: OTE, a.s.

Následující tabulka č. 7 vyjadřuje počet změn dodavatele k počtu odběrných míst (switching) v členění po jednotlivých kategoriích zákazníků za rok 2018.

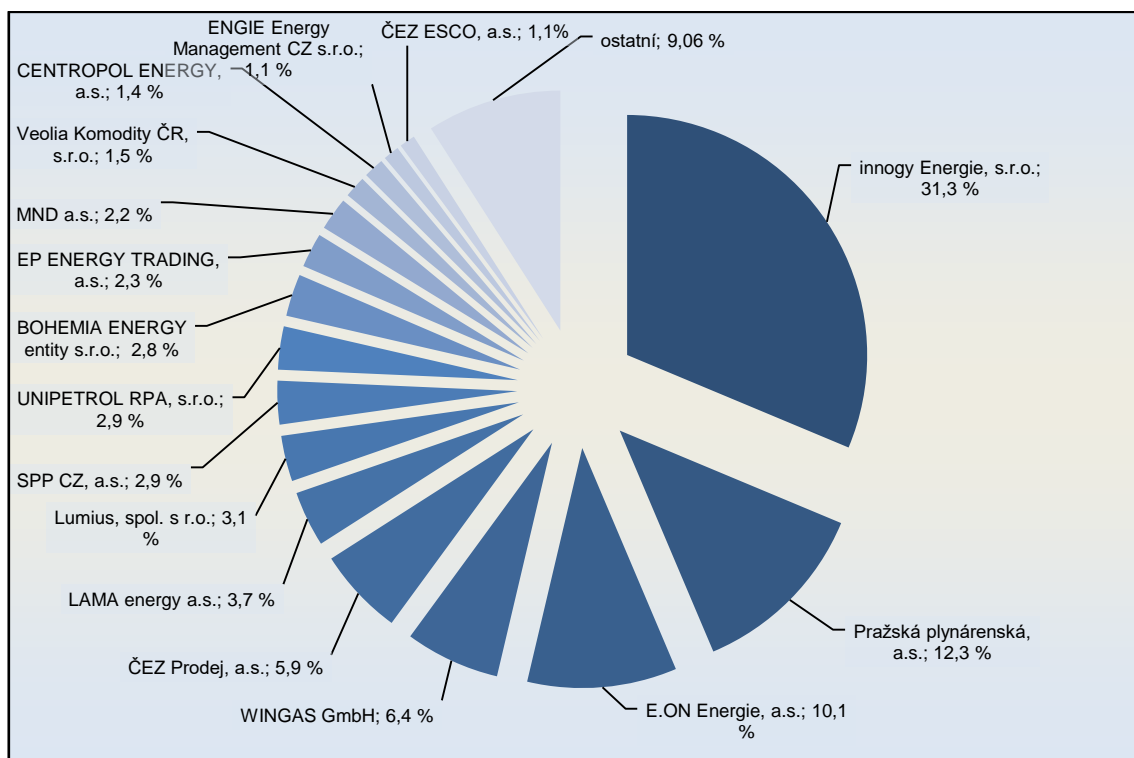
Tabulka č. 7 – Počet změn dodavatele plynu v roce 2018

Kategorie zákazníka	Počet změn dodavatele	Celkový počet odběrných míst	Switching
			[%]
Velkoodběratel	395	1 692	23,3
Střední odběratel	1 620	6 817	23,8
Maloodběratel	34 436	205 693	16,7
Domácnost	226 974	2 626 417	8,6
Celkem	263 425	2 840 619	9,3

Zdroj: ERÚ, OTE, a.s.

V roce 2018 evidoval ERÚ 119 aktivních obchodníků, kteří během roku dodávali plyn zákazníkům. Největší podíl na trhu z pohledu dodaného množství plynu měla v roce 2018 společnost innogy Energie, s.r.o. s 31,3 procenta, následovaná společností Pražská plynárenská, a. s. s 12,3 procenta a společností E.ON Energie, a.s. s 10,1 procenta. Podrobnější přehled o zastoupení obchodníků s plynem na dodávkách zákazníkům zobrazuje graf č. 12.

Graf č. 12 – Podíl obchodníků na dodávkách plynu v roce 2018

Pozn.: Obchodníci se zastoupením menším než 1 procento jsou zahrnuti do položky ostatní

Zdroj: ERÚ

Sledování úrovně cen, úrovně transparentnosti, úrovně a efektivnosti otevření trhu a hospodářské soutěže

Energetický regulační úřad v souladu se svými povinnostmi uvedenými v energetickém zákoně provádí průběžný monitoring a šetření týkající se fungování trhu s plynem za účelem zjištění, zda na trhu existuje účinná hospodářská soutěž. Součástí této činnosti je také vyhodnocování podmínek fungování liberalizovaného trhu s plynem v ČR. Na základě monitoringu prováděného v roce 2018 úřad konstatuje, že na trhu s plynem existuje účinná

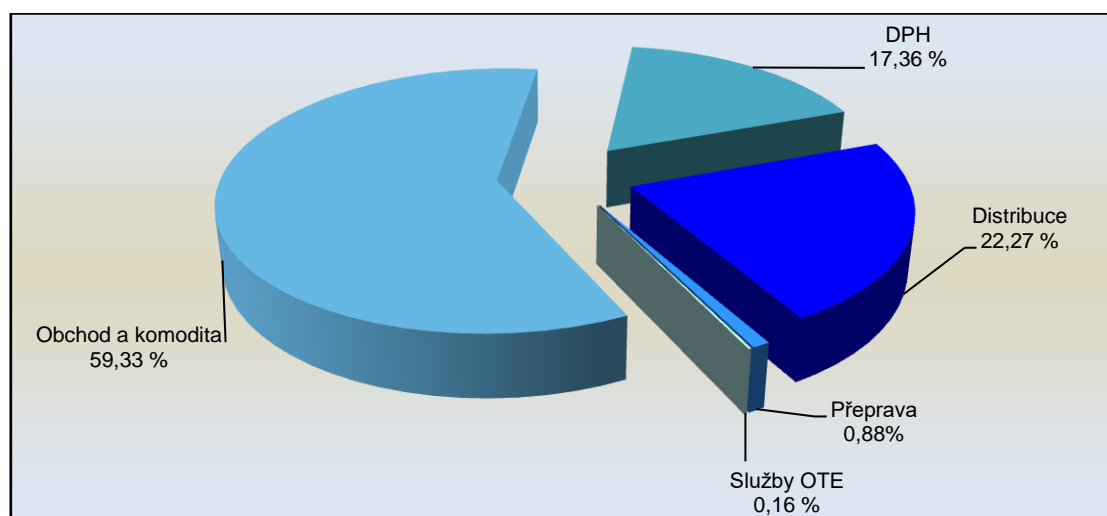
hospodářská soutěž a podmínky pro fungování liberalizovaného trhu s plynem jsou nastaveny správně. Každý zákazník má právo vybrat si takového obchodníka s plynem, který bude nejlépe vyhovovat jeho požadavkům. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU však svých možností změnit dodavatele využívá poměrně malá část zákazníků. Konkurenční tlak na obchodníky s plynem proto není tak silný a řada obchodníků tak může nabízet své služby za vyšší ceny, protože je jejich zákazníci akceptují.

Na webových stránkách ERÚ jsou zákazníkům k dispozici informace o fungování energetického trhu a informace související s ochranou spotřebitele. Úřad na nich seznamuje spotřebitele s možnostmi a postupy při změně dodavatele plynu, indikativní cenou plynu a zprostředkovává také odkaz na srovnávač dodavatelů plynu.

Celkovou cenu dodávky plynu pro odběratele tvoří cena služby distribuční soustavy a neregulovaná cena vlastní komodity, jejíž výši stanovuje zákazníkem zvolený dodavatel. Cenu služby distribuční soustavy stanovuje ERÚ závaznými cenovými rozhodnutími. Cena za činnosti operátora trhu jsou v jednotné výši pro všechny konečné zákazníky v ČR bez ohledu na místo připojení nebo zvoleného dodavatele. Cena zajišťování distribuce plynu se odvíjí od místa připojení, tj. podle příslušné distribuční soustavy, do které je odběrné místo připojeno.

Podíl jednotlivých složek výsledné ceny dodávky plynu pro domácnosti pro rok 2018 znázorňuje graf č. 16 (podíly jsou uvedeny včetně daně z přidané hodnoty).

Graf č. 13 – Struktura průměrné ceny služeb dodávky plynu pro zákazníky v kategorii domácnost v roce 2018

Pozn.: Cena za činnosti operátora trhu obsahuje zvláštní poplatek na činnost ERÚ podle § 17d energetického zákona.

Zdroj: ERÚ

Indikativní ceny

Úřad průběžně monitoruje stav a vývoj trhu s plynem v souladu s cíli a požadavky stanovenými směrnicí o společných pravidlech pro trh se zemním plynem a energetickým zákonem. Účelem monitoringu je sledování, zda na tomto trhu existuje účinná hospodářská soutěž a zda nedochází ke snižování účinnosti otevřenosti trhu.

Přestože v průběhu roku 2018 nebylo zjištěno, že by na trhu s plynem neexistovala účinná hospodářská soutěž, a nebylo proto nezbytné zavést opatření vedoucí k odstranění příčin takového stavu, pokračoval ERÚ v publikování indikativních cen služby dodávky

plynu na svých webových stránkách. Indikativní ceny služby dodávky plynu reflektují vývoj velkoobchodních cen, za které mohou obchodníci s plynem komoditu pro své zákazníky pořizovat na energetických trzích. Dále obsahují přiměřenou výši marže pokrývající nutné náklady obchodníků s plynem související s obchodní aktivitou a obvyklou míru zisku. Indikativní ceny tak představují pro spotřebitele nezávaznou a orientační informaci o tom, zda ceny, za které pořizuje služby dodávky plynu, odpovídají reálné situaci na maloobchodním trhu s plynem.

Indikativní ceny jsou zveřejňovány pouze pro zákazníky kategorie domácnost a maloobchěr v rozlišení na tři skupiny podle orientačního využití plynu a výše jeho roční spotřeby (vaření, ohřev vody, vytápění).

Doporučení k cenám dodávek, provádění šetření a uplatňování opatření k prosazování efektivní hospodářské soutěže

Na základě požadavků uvedených ve směrnici 2009/73/ES implementovaných do vnitrostátní právní úpravy ČR stanovuje ERÚ taková pravidla, která zajišťují bezpečné a nediskriminační fungování trhu s plynem a podporují konkurenční prostředí. Trh s plynem je od roku 2007 zcela liberalizován a ERÚ reguluje pouze ty ceny, které nemohou být z technických nebo organizačních důvodů utvářeny tržními mechanismy v rámci konkurenčního prostředí. Na trhu s plynem v ČR působí dlouhodobě několik desítek obchodníků s plynem, kteří nabízejí služby zákazníkům. Trh s plynem v ČR funguje na základě nediskriminačního přístupu, kdy každý obchodník může oslovit libovolného zákazníka a stejně tak i všichni zákazníci mohou uzavřít smlouvu s kterýmkoli obchodníkem. Ceny služeb dodávky a další podmínky dodávky závisí pouze na vzájemné oboustranné dohodě. Rozvinuté konkurenční prostředí na trhu s plynem umožnilo vznik širokého spektra nabídek obchodníků, co do výše ceny, tak i souvisejících obchodních podmínek. Dynamika trhu tak závisí spíše na schopnosti a ochotě zákazníků dodavatele měnit a zajistit si tak pro sebe výhodnější podmínky. Energetický zákon a z něj vycházející prováděcí právní předpisy zaručují všem zákazníkům právo změny dodavatele plynu. Tato změna je bezplatná. Při dodržení stávajících obchodních podmínek má tedy každý zákazník právo a možnost volby svého dodavatele plynu.

V roce 2018 ERÚ v rámci výkonu svých pravomocí v souladu s § 17 energetického zákona pokračoval v průběžném monitoringu uplatňování omezujících nebo nepřiměřených podmínek ve smlouvách na trhu s plynem omezujících nebo vylučujících práva zákazníka a dále monitoroval stav hospodářské soutěže na velkoobchodním a maloobchodním trhu s plynem. V rámci prováděného monitoringu úřad nezjistil, že by na trhu s plynem byly uplatňovány postupy nebo nástroje omezující práva zákazníků nebo které by narušovaly hospodářskou soutěž. Neuložil tak v roce 2018 žádné opatření k odstranění příčin bránících účinné hospodářské soutěži na trhu s plynem.

4.3. Bezpečnost dodávek

V této oblasti je kompetentní autoritou Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Energetický regulační úřad v rámci svých kompetencí sleduje a vyhodnocuje plnění bezpečnostního standardu dodávek plynu v ČR. Na základě zájmu odborné veřejnosti byla vytvořena Měsíční zpráva o vyhodnocení bezpečnostního standardu dodávky plynu v ČR, která je z dat od obchodníků s plynem pravidelně vyhodnocována a zveřejňována na webových stránkách ERÚ od zimní sezóny 2015/2016. V těchto zprávách úřad kromě jiného sleduje naplnění jedné z jeho hlavních priorit, jíž je identifikace všech faktorů, které by mohly

tvořit překážku v zajištění bezpečných a spolehlivých dodávek plynu konečným zákazníkům v ČR.

Na základě platné legislativy zasílají pravidelně před zimní sezónou všichni obchodníci s plynem podklady a informace týkající se povinnosti zajistit BSD. Úřad zjistil, že ze všech licencovaných subjektů zajišťovalo k 31. prosinci 2018 celkem 140 obchodníků s plynem BSD pro svoji činnost nebo pro jiného obchodníka s plynem.

Bezpečnostní standard dodávek byl zajišťován v roce 2018 na měsíce leden až březen a říjen až prosinec. Většina obchodníků s plynem využívala potvrzení o zajištění BSD jiným účastníkem trhu s plynem, což znamená, že jeden obchodník zajišťuje včetně naplnění 30% hranice BSD prostřednictvím zásobníku plynu několika dalším obchodníkům.

S ohledem na podezření, že některé společnosti nezajistili na konci zimní sezóny 2017/2018 požadovaných 30 procent v zásobníku plynu, byli ze strany ERÚ osloveni provozovatelé zásobníků plynu s žádostí o poskytnutí údajů denního množství uskladněného plynu v daném období po jednotlivých obchodnících s plynem. Na základě tohoto šetření byla u některých společností provedena kontrola s cílem ověřit skutečnou zajištěnost BSD ze strany jednotlivých obchodníků s ohledem na to, že jedním z hlavních zájmů ERÚ je ochrana zákazníků v ČR.

5. Ochrana spotřebitele a řešení sporů v elektroenergetice a plynárenství

5.1. Právní ochrana spotřebitele a mezinárodní aktivity

Energetický regulační úřad v první polovině roku 2018 společně s MPO a ČOI veřejně deklaroval zintenzivnění aktivit a společný postup v oblasti ochrany spotřebitele. Ve spolupráci s ČOI došlo k dořešení problematiky sporů týkajících se prodeje LED žárovek v souvislosti se změnou dodavatele energií sjednávanou mimo obchodní prostory. Na základě společného postupu bylo dosaženo na trhu s elektřinou a plynem stavu, kdy žádný z dodavatelů již uzavření smlouvy na zvýhodněné LED žárovky nepodmiňuje uzavřením smlouvy o sdružených službách. Energetický regulační úřad s ČOI v průběhu roku 2018 spolupracoval rovněž při řešení podnětů spotřebitelů týkajících se činnosti subjektů podnikajících mimo režim energetického zákona, které nabízejí spotřebitelům zprostředkování uzavírání smluv, jejichž předmětem je dodávka elektřiny nebo plynu, formou výběrových řízení nebo aukcí. Na základě podnětů ERÚ provedla ČOI kontrolní akci zaměřenou na aktivity těchto subjektů, kdy bylo v řadě případů zjištěno porušování zákona o ochraně spotřebitele. Výsledkem koordinovaného postupu ERÚ a ČOI je stav, kdy řada dodavatelů od využívání této formy akvizice zákazníků ustupuje, či alespoň netrvá na striktním dodržování závazků vyplývajících z takto uzavřených smluv ze strany spotřebitelů a přistupuje k jejich vypořádání dohodou. V rámci prevence ERÚ realizoval i řadu přednášek na téma ochrany a obrany spotřebitelů proti nekalým obchodním praktikám, přičemž svou osvětovou činnost zaměřoval zejména na seniory jako významnou skupinu zvláště zranitelných spotřebitelů.

Desatero obrany před šmejdou v energetice

S cílem posílit informovanost spotřebitelů, poskytnout jim možnost lepší orientace na trhu s energiemi a snižovat rizika, kterým právě z důvodu informačního deficitu spotřebitelé jako slabší strana smluvních vztahů uzavíraných s dodavateli čelí, ERÚ zveřejnil na svých webových stránkách a následně široce medializoval *Desatero obrany před šmejdou v energetice*.

Řešení podání

Energetický regulační úřad v roce 2018 obdržel 9 448 telefonických, 3 837 písemných a 204 osobních podání spotřebitelů, tj. celkem 13 489 podání. Spotřebitelé se na ERÚ obraceli zejména s dotazy a žádostmi o pomoc, které se týkaly oprávněnosti nároků na úhradu smluvních sankcí ze strany dodavatele, podmínek pro odstoupení či výpovědi smlouvy s předmětem dodávky elektřiny nebo plynu a zjišťování konkrétních obchodníků a dodavatelské historie na odběrných místech. Podněty se dále týkaly správnosti a včasnosti fakturace spotřeby a dalších podmínek dodávky elektřiny nebo plynu včetně podmínek cenových, podomního prodeje a zprostředkování změny dodavatele zprostředkovatelskými a aukčními společnostmi, postupu při změně dodavatele, okolností vzniku a důsledků neoprávněných odběrů.

Ochrana spotřebitele – mezinárodní vztahy

Na poli ochrany spotřebitele a maloobchodního trhu se ERÚ v roce 2018 intenzivně zapojoval do činnosti CEER, který si klade za cíl zpřístupnit nejpočetnějšímu segmentu spotřebitelů nezbytnou orientaci na liberalizovaném trhu, především pokud jde o ceny energií a kvalitu dodávek.

Poté, co Evropská komise předložila 30. listopadu 2016 soubor legislativních návrhů široce zasahujících do oblasti fungování evropského elektroenergetického trhu v rámci zimního balíčku, ve kterém jsou spotřebitelská problematika a maloobchodní trhy řešeny především v revizi směrnice č. 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, se rok 2018 nesl ve znamení příprav na trialogy a finalizace příslušných článků směrnice. V rámci problematiky ochrany spotřebitele ERÚ úzce spolupracoval s MPO, MZV i Úřadem vlády a rovněž s ostatními evropskými regulátory.

Pod záštitou CEER pokračovala iniciativa na poli spotřebitele a maloobchodu PEER initiative (Partnership for the Enforcement of Energy Rights). Jednalo se o posílení komunikace, výměnu informací a upevnění spolupráce mezi jednotlivými stranami za účelem identifikace a řešení kritických problémů souvisejících s právy spotřebitele energie a ochranou spotřebitele, a to zejména v oblasti produktových balíčků (tzv. bundled products).

K dalším pravidelným aktivitám patří spolupráce s ACER při tvorbě Výroční monitorovací zprávy (Market Monitoring Report).

5.2. Řešení sporů

Na základě ustanovení § 20e písm. c) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, je ERÚ jedním ze subjektů mimosoudního řešení spotřebitelských sporů (ADR; *Alternative Dispute Resolution*). O návrzích zákazníků v postavení spotřebitelů v mezích energetického zákona podle ustanovení § 17 odst. 7 písm. e) rozhoduje odbor sporných a schvalovacích řízení:

- podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 1 rozhoduje ERÚ spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie.
- podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2 rozhoduje ERÚ o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jejichž předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie, vznikl, trvá, nebo zanikl, a kdy se tak stalo.

Za rok 2018 bylo vedeno řízení o 140 návrzích, z nichž v roce 2018 byla pravomocně ukončena 94 řízení.